

Dobro 12. VI. 1932

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravišтво je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri pošt. hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 30-69.

Leto XV.

V Ljubljani, v soboto, 11. junija 1932.

Štev. 66.

Plenarna seja Zbornice za TOI

Položaj našega gospodarstva — Važna gospodarska vprašanja — Aktualni predlogi za izboljšanje položaja

Včeraj je zaključila Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani dnevno zasedanje s plenarno sejo, katere so se zbornični člani skoro polnoštevilno udeležili.

Plenarno sejo je vodil zbornični predsednik g. Ivan Jelačin, ki je uvodoma pozdravil načelnika banske uprave gospoda dr. Marna, zborničnega dopisnega člana g. dr. Windischerja in vse zbornične člane.

Predsedstvena naznanila.

V predsedstvenih naznanilih je g. zbornični predsednik sporočil, da je ministristvo trgovine in industrije odobrilo zbornični proračun za l. 1932, razrešilo funkcije zbor. člana g. ing. Oskarja Dračarja in na novo imenovalo za zborničnega člana g. Riharda Skubeca.

Predlog g. predsednika, da izreče zbornica pismeno zahvalo g. ing. Dračarju za njegovo požrtvovalno sodelovanje v zbornici, je plenum soglasno sprejel.

Nadalje je zbornica soglasno odobrila namestitve dveh dnevničarjev gg. Trauna in Seuniga, kojih namestitev je bila potrebna vsled večjega delokroga zbornice, nastalega po določilih novega obrtnega zakona.

V zvezi s predsedstvenimi naznanili je predlagal g. predsednik, da odpošlje zbornica pozdravni brzojav ministru za trgovino in industrijo g. dr. Kramerju, kar so vsi zbornični člani z odobravanjem odobrili.

Poročilo g. predsednika.

Nato je g. predsednik podal obsežno poročilo o poslovanju zbornice od zadnje plenarne seje naprej. V svojem poročilu se je dotaknil vseh aktualnih gospodarskih vprašanj. Njegova izvajanja so vzbudila, posebno, v kolikor se tičejo nepravilnosti v denarnem obtoku in nezaupanju v naš denar splošno pozornost. Zanimiva so bila tudi nadaljnja izvajanja o položaju našega gospodarstva, o davčnih vprašanjih, trgovskih in obrtnih zadevah. Ker bo to poročilo zanimalo tudi širšo javnost, ga pričujemo na drugem mestu v polnem obsegu.

V okviru poročila je g. predsednik opozoril na uredbo o zbornicah, ki ohranja naši zbornici skupnost. V zadevi izločitve obrtništva iz skupne zbornice se je bil oster boj, ki je ostal brez uspeha za one, ki so zahtevali izločitve. Sedaj, ko je stvar odločena, je apeliral na vse, ki jim gre za stvar in za vse dobrohotce, da se združimo v skupni fronti pri prizadevanjih za naše gospodarstvo in koncentriramo vse svoje sile, da zboljšamo položaj našega malga obrtnika, ki je našel tudi v skupni zbornici vedno svojega vnetega zagovornika.

G. predsednik je nadalje omenil razveseljujoči dogodek, da je narodna skupščina med prvimi zakoni sprejela zakon o gospodarskem svetu, ki bo, kakor čujemo, v kratkem tudi imenovan in bo pričel z delom. Z osnovanjem gospodarskega sveta je postavljena še tesnejša zveza med gospodarstvom in zakonodajo, kar bo brez dvoma za današnje bodoče gospodarskih zakonov velikega pomena in bodo naši zastopniki v gospodarskem svetu lahko uspešno uveljavili naše zahteve in vplivali, da bodo zakonite določbe v skladu z interesi gospodarstva.

Končno je g. predsednik ocenil velike zasluge zbor. gen. tajnika g. Mohoriča za naše gospodarstvo in mu ob splošnem odobravanju izrekel za njegova prizadevanja za dobrobit zborničnih interesov najiskrenejšo zahvalo.

Poročilo računskih pregledovalcev

O zborničnem računskem zaključku za l. 1931 je podal v menju računskih pregledovalcev zbornični član gosp. Lavtizar iz Kranjske gore. Zbornica je po njegovem

predlogu račun za l. 1931 soglasno odobrila.

Zakon o pobijanju draginje.

Poročilo o načrtu zakona o pobijanju draginje je podal zbornični podpredsednik in načelnik trgovskega odseka g. Konrad Elsbacher, ki je izčrpno pojasnil stališče trgovine v tem za naše gospodarstvo jako važnem vprašanju. Poročilo pričujemo v polnem obsegu na drugem mestu.

Izvršilne uredbe k obrtnemu zakonu.

Zbornični podpredsednik g. Franchetti Engelbert, ki je podal to poročilo, je nanizal v njem želje in zahteve obrtnikov, ki naj bi se upoštevale v pravilnikih, ki jih izda ministristvo trgovine in industrije za izvajanje novega obrtnega zakona.

Posebno je opozarjal na nujno potrebo preureditve cele vrste obrtniških panog in stavlil predloge glede odpiranja in zapiranja obrtniških obratovalnic.

Izvajanje predpisov o družbenem davku.

V okviru te točke dnevnega reda je poročal zbornični član g. Fran Sirc iz Kranja o ostrinah davčne prakse pri odmeri oodnosno cenzuri družbenega davka. Omenjal je pred vsem vpoglede v poslovne knjige, ki se vrše posebno v cenzurnem postopanju in stavlil konkretne predloge, v kateri smeri naj bi se praksa pri vpogledih v poslovne knjige blajšala. Njegovo poročilo pričujemo dobesedno v eni prihodnjih števil.

V debati o tem vprašanju sta zbornična člana g. Lenarčič in zbornični član ter narodni poslanec g. Krejči navajala konkretne primere trdote sedanje prakse, o kateri dvomi g. Krejči, da je v intenciji odločilnih faktorjev. Radi tega bi bila potrebna energična intervencija, da se najde srednja kompromisna pot, ki je edina ne le v interesu družb, temveč tudi finančne uprave same.

Socijalno zavarovanje obrtnikov.

Poročilo o tem vprašanju, ki je postalo aktualno z uveljavljenjem novega obrtnega zakona, je podal zbornični član g. Josip Rebek. V svojem poročilu je omenjal staro zahtevo obrtništva v pogledu zavarovanja samostojnih mojstrov in stavlil predloge, kako naj bo to zavarovanje urejeno, da bo ustrezalo prilikam v naši banovini. Kot glavno zahtevo je omenjal in utemeljeval načelo, da se obrtniško zavarovanje izvede avtonomno za vsako banovino, organizacija naj bo samostojna in neodvisna od delavskega zavarovanja.

V svojem poročilu je g. Rebek podčrtal vse glavne momente, ki pridejo v poštev za organizacijo in izvedbo zavarovanja obrtnikov ter predlagal, da naj uvede zbornica o tem vprašanju pismeno anketo, da se zbere potrebni material za izvršilno uredbo, ki se mora izdati.

V debato je posegel tudi zbornični podpredsednik g. Elsbacher, ki je sporočil, da je trgovski odsek na svoji seji obširno razpravljal o socijalnem zavarovanju trgovcev in se v načelnem izrekel za obligatnost. Vendar pa bo odsek potom zbornice izvedel pismeno anketo glede vprašanj, ki pridejo v glavnem v poštev za izvedbo zavarovanja, da se tako nudi vsem trgovskim organizacijam prilika, da se izjavijo o organizaciji, načinu in pogojih izvedbe v zakonu predvidenega zavarovanja.

Trgovci in novi trošarinski predpisi.

Referat o tem vprašanju je podal zbornični član g. Fran Čeh, gremijalni načelnik iz Murske Sobote. V referatu je nanizal vse težave, katere povzročajo novi trošarinski predpisi trgovini in stavlil konkretne predloge za njihovo izpmembo.

V debati, ki se je vršila, so vsi govorniki poudarjali nevdržnost sedanjega položaja. Nadaljevanje na 3. strani

Denar

Denar je zakonito menjalno, kupčijsko sredstvo. Njegovo zbirališče in razhodišče so denarni zavodi. Ti so posredovalci med bogatimi in revnimi, so regulatorji denarnega prometa, so podporniki domačega gospodarstva, obrti, trgovine in industrije.

Zato ne odteguj denarja denarnim zavodom! Ne dvigaj ga po nepotrebnem! Ne kupuj stvari, ki jih nujno ne rabiš! Ne zapravljaj denarja iz strahu, da bi izgubil veljavo! Ne drži denarja doma in ne skrivaj ga!

Z vsem tem škoduješ sebi in

drugim. Zgubo imaš na obrestih in podpiraš gospodarsko krizo, ki tepe tudi tebe.

Dinar veljave ne bo izgubil. Inflacije ne bo! Bodi torej pameten! Ne daj se begati! Varčuj in nalagaj denar v denarne zavode!

Mestna hranilnica ljubljanska v Ljubljani izplačuje nove vloge, naložene od 15. maja letos naprej, brez zadržka in v vsakem znesku ter jih obrestuje po običajni obrestni meri. Trgovci, ki drže denar doma, naj to upoštevajo!

Položaj in težnje slovenskega gospodarstva

(Poročilo predsednika g. Ivana Jelačina v plenarni seji ZTOI)

Naš gospodarski položaj

Naše gospodarstvo preživlja v tekočem letu trdo in težko preizkušnjo, ki zahteva od celega gospodarstva pa tudi od poedin-ecv, znatne žrtve. Vsa pozornost je obrnjena v prvi vrsti na kritične razmere našega denarnega trga. Težave v denarnem in plačilnem prometu se še vedno komplirajo in priznati moramo, da smo na kritični zaostitvi razmer do gotove mere sami krivi. Vsled vsesplošne psihoze, ki vlada danes v svetu, se tudi pri nas še vedno ni podela neutemeljena nervoznost vlagatelj, ki imajo svoje hranilne vloge pri denarnih zavodih in ki so bili pred dobrim mesecem ponovno navalili na blagajne denarnih zavodov, zahtevajoč vrnitev svojih vlog. Bili ste

dve krizi nezaupanja.

ki ste povzročili te pojave. En del vlagatelj je bil zbehan od izmišljenih govorice glede naše valute ter je pričel brez glave dvigati svoje prihranke, nakupovati nepremičnine, blago in tuje valute. V zadovoljstvo nam je, da lahko ugotovimo, da je bil le mali del tako lahkoveren, ker so najodločnejše izjave kraljevske vlade ob priliki proračunske razprave vsakogar, kdor samostojno misli in položaj stvarno presoja, morale prepričati, da je naša gospodarska in finančna politika pravilna, pozitivna in zdrava ter da za našo valuto, dokler se bo vztrajalo na tej poti, ni nikake bojazni.

Položaj na denarnem trgu

Enako brez stvarne podlage, kakor je bilo nezaupanje enega dela napram valuti, bilo je nezaupanje drugega dela javnosti napram našim denarnim zavodom. Zmanjševanje zasluzka, vedno ostrejša borba za obstanek, omejitve obratov, o katerih so prinašali naši časopisi dostikrat pretirana poročila in splošna nestalnost gospodarskih razmer brez dvoma psihološko vpliva na posameznika in dovaja nerazsodne k temu, da smatrajo, da ravnaajo v strahu za svoje prihranke najpametneje, če dvignejo gotovino pri denarnih zavodih in jo skrijejo doma. Pri tem niti ne pomislijo na lastno škodo, ki si jo povzročajo sami sebi z izgubo obresti, niti se nočejo zavedati tega, da odtegujejo s tem našemu gospodarstvu, trgovini, industriji in obrti plačilna in prometna sredstva, da otežujejo promet blaga in spravljajo industrijo in obrt v brezdelje in povzročajo s tem narodnemu gospodarstvu kot celini nedogledne škode in izgube, ki jih z mnogoletnim delom ne bomo mogli pozneje nadomestiti. Vsak posameznik, zasebnik, kakor tudi podjetnik in gospodar bi se moral tega zavedati in če bi se tega zavedal, bi se nam bilo lahko prihranilo mnogo skrbipolnih dni in težkih preizkušenj, ki smo jih preživeli v zadnjem polletju. Ze lanske jeseni, ko se

je pojavila nervoza na denarnem trgu, so bili potrebni zakoniti ukrepi za zaščito denarnih zavodov pred dviganjem hranilnih vlog brez stvarne potrebe, ki ga je bilo treba preprečiti. Samopomočni ukrepi denarnih zavodov, ki so bili izdani dne 25. septembra l. l., so se kaj kmalu izkazali kot pravno nevzdržni in tudi z gospodarskega stališča v mnogem oziru nezadostni. Zato so bili vsi izredni napor denarnih zavodov zaman in tudi likvidnost, ki so jo pri tem pokazali in ki gre daleč preko mej onega, kar se je moglo od njih zahtevati in pričakovati, ni mogla vlti javnosti trajnega pomirjenja. Od tedaj poteka že devet mesecev. Okrog Velike noči smo dobili zasilno in provizorično odpomoč v obliki zakona o odlaganju plačil za kmečke dolgove, kakor tudi o postavljanju komisarijatov pri denarnih zavodih, ki so v svojem jedru zdravi ter so le vsled prekomernega dviganja vlog postali trenutno imobilni. Ta odpomoč ni rešila problema v bistvu, marveč predstavlja le začasno izhodišče.

Trgovina, obrt in industrija je ostala v sredini ter je vsled tega odkazana na lastno samopomoč. Tako stanje je seveda trajno nevzdržno ter v veliki meri otežuje in podražuje celo poslovanje. Namen uredb, katere se je moral poslužiti naš najstarejši slovenski bančni zavod, leži v tem, da omogoči denarnim zavodom mobilizacijo sredstev brez nepotrebnih potresov in škod za narodno gospodarstvo, da se more v polni meri zadovoljiti zahtevam vlagatelj in pomiriti javnost.

Položaj na mednarodnem plačilnem trgu

K nepravilnim na notranjem denarnem trgu so se pridružile, počenši od novega leta še velike težkoče v mednarodnem plačilnem prometu. Zastoj pri dodeljevanju deviz, ki se je počel pojavljati posebno od meseca marca in katerega je v veliki meri poostriila pozna in dolgotrajna zima, je izzval velike težkoče pri obračunu v izvoznem in uvoznem prometu. Da se odmore težkočam, ki jih povzročajo devizni predpisi tujih držav, je zaključila naša vlada sporazume za ureditev plačilnega prometa predvsem z Avstrijo, Švico in Nemčijo, dočim so se pogajanja za klirinški sporazum s Českoslovaško baš včeraj uspešno zaključila. Pogajanja za ureditev plačilnega prometa z Madžarsko, ki je posebno za izvoz iz Dravske doline zelo važnega pomena, so bila prekinjena in se dosedaj niso obnovila. Obseg in oblike sporazumov o plačilnem prometu so z ozirom na različnost odnošajev med posameznimi državami zelo različni. Najširša baza je v tem ozirom vzeta v sporazumu s Českoslovaško, ki obsega poleg blagovnega tudi turističen promet, sezoanske kredite, javno dobave, finančne kredite denarnih zavodov in železniški promet. Važna določba

v dosedanjih klirinških sporazumih je, da vsi omogočajo z odobrenjem Narodne banke privatnikom kompenzacijski promet, ki zadobiva v najnovšem času vsled tega čim dalje tem bolj na aktualnosti. Res je, da se s tem vračamo v dobo primitivizma, menjalne trgovine, sicer brez naše krivde, marveč nas silijo v to devizne odredbe inozemskih držav, da se moramo tudi mi poslužiti te oblike kupčevanja, ki nam je edino izhodišče v danem položaju.

Uvedba kliranga ima velik vpliv tudi na razvoj samih trgovinskih bilanc medsebojnega prometa posameznih držav. Kliring je po svojem bistvu in jedru vodi sam po sebi k uravnotežitvi bilanc, k izjednačenju uvoza z izvozom, kar je za naš odnosaj napram srednjeevropskim in drugim državam, ki igrajo dominantno vlogo v naši zunanji trgovini, dalekosežnega pomena. Res je, da je pri današnji nestalnosti razmer, ko se razvijajo odnosi tako hitro in nestalno, težko vnaprej predvideti in tudi le za najkrajšo dobo oceniti končni efekt tega izravnalnega procesa. Vendar je nedvomno jasno, da bo uravnoteženje trgovinske bilance s Čehoslovaško za daljni razvoj prilik odločilne važnosti.

Novi sporazum z Italijo

V tem oziru predstavlja o Veliki noči sklenjena dodatna trgovinska pogodba z Italijo, ki je stopila s 1. junijem t. l. v veljavo, pravo izjemo. Jugoslavija in Italija ste sedaj skoraj edine na kontinentu, ki še vzdržujejo režim svobodnega uvoza in ste se tudi pri zadnjih pogajanjih odrekli vsakega kontingentiranja in drugega administrativnega protekcionizma v medsebojnem blagovnem prometu. Dodatno tarifno pogodbo z Italijo smo sklepali pred neizbežnim dejstvom, da je morala Italija v zaščito svoje lastne pasivne živinoreje povečati uvozne carine na živino in živinorejske produkte.

V toku pogajanj je naša država dosegla napram povišanim autonomnim tarifam znatne popuste tako, da je obremenitev uvoza naše živine v Italiji skoro izenačena z ono v Čehoslovaški. Naša industrija za sklepanje te pogodbe ni morala doprinesiti nikakih žrtev, marveč so baš nasprotno oljarska industrija in nekatere vrste tekstilne industrije dosegle pojačeno zaščito odnošno popolno osvoboditev od prej vezanih pogodbenih carinskih postavk. Kar je na tej pogodbi posebne važnosti pa je to, da je prišlo med obema državama do trajnega in stalnega gospodarskega sodelovanja, ki je v današnjih prilikah in z ozirom na gospodarske interese obeh držav izredno potrebno. V to svrhu bo sestavljenih nekoliko gospodarskih komisij, katerih naloga bo, da izgradijo medsebojne gospodarske stike ter sproti odstranjujejo ovire, ki bi se v medsebojnem prometu pojavljale.

Notranji položaj

V naši notranji gospodarski politiki je bila prvenstvena pažnja posvečena vprašanju razdolžitve kmeta, konverziji dolgov po zakonu o odlaganju dražbenih prodaj kmetijskih posestev ter regulaciji obrestne mere. Kakor sem že omenil, je provizorij, ki smo ga o Veliki noči dobili, le delno rešil to vprašanje. Rešitev je radi različnosti stopinje gospodarskega razvoja, sistema kreditne organizacije in kreditnih pogojev v posameznih delih države izredno komplicirana in delikatna. Vse dosedaj predložene solucije se morajo, z ozirom na prilike v Dravski banovini označiti kot nepopolne in zato za nas nesprejemljive. Smo globoko tangirani na pravilni rešitvi tega problema, ki lahko postane za daljši tok razvoja našega denarnega tržišča zelo odločilen.

Likvidacija žitnega režima

Kot veliko pridobitev za pocenitev prehrane moramo označiti likvidacijo žitnega režima, ki je bila uveljavljena z zakonom o prometu s pšenico z dne 31. marca t. l. in s katerim je bil obnovljen zopet svobodni promet s pšenico v notranjosti države, nadalje ukinjena poprejšnja kontrola mlevskega prometa ter je bil za kritje primanjkljaja, ki nastaja pri izvozu pšenice, upeljan mlinski pavšal. S tem se je preskrba naše pasivne banovine s pšeničnim kruhom pocenila za preko pol dinarja pri 1 kg, kar je posebno za mesta in industrijske kraje naše banovine v sedanjih prilikah zelo važno.

Težave naše trgovine, industrije in obrti.

Rastoče število insolvent, med katerimi se pojavlja tudi znatno število takih, ki spretno izkoriščajo praznine sedanjega zakona o prisilni poravnavi izven konkurza, diktira nujno potrebo noveliranja tega zakona z novimi dopolnilnimi določbami, ki

odgovarjajo sedanjim izrednim prilikam. V trgovskih krogih se že davno zahteva povišanje poravnalne kvote, ki je bilo tudi v naši zbornici že ponovno predlagano in sklenjeno, dalje poostreitev postopka v primeru najavljene insolvence in končno uvedba moratorija za trdke, ki imajo sicer v svoji bilanci polno kritje za svoja pasiva, pa so vsled izrednih poslovnih prilik zabredle trenutno v plačilne težkoče. Porabljam to priliko, da ponovno naslovim na gospoda ministra pravosodja ter ministra trgovine in industrije nujno prošnjo, da predloži še v toku sedanjega zasedanja narodne skupščine parlamentu načrt take novele, za katero smo v sporazumu z zainteresiranimi organizacijami upnikov že ponovno predložili svoje predloge.

Razumljivo je, če nas je v dne, ko se mora trgovina, industrija in obrt boriti s tolikimi poprej neznanimi težkočami, neprijetno dirnilo, da je bil predložen narodni skupščini v poostreni obliki in razširjenem obsegu načrt novega zakona o pobijanju draginje, ki stavlja gospodarske kroge pod poseben policijski nadzor in v položaj, ki nikakor ni v skladu s potrebno gospodarsko avtoriteto in socialnim položajem pridobitnih krogov. Naši interesi imajo sami dovolj uvidevnosti, da ne govorim o prekomernem številu obratov, ki že samo po sebi povzroča skrajno konkurenčnost, da se znajo in skušajo v svojem poslovanju ozirati na poslabšane gmočne prilike odjemalcev ter olajšati z vsemi razpoložljivimi sredstvi nakup blaga in še prilagoditi s cenami najugodnejši ponudbi.

V naši industriji je prišlo tekom zimске dobe do znatnih omejitev. Nekateri važni obrati kakor na primer železarne na Jesenicah in združene steklarne so morale za prehodno dobo par mesecev obrate sploh ustaviti. Zbornica si je prizadevala, da izdejavuje na merodajnih mestih potrebne ukrepe v zaščito domače produkcije, da se omeji uvoz onega blaga, ki ga imamo dovolj v državi, predvsem pa, da se onemogoči uvoz takega blaga brez plačanja carine, kakor se je bilo pričelo v zadnjih letih čisto proti jasnemu besedilu odredb točke 6. splošnih pripomb k XV. delu carinske tarife na škodo naše železarske industrije prakticirati. V to svrhu je bilo prirejenih nekoliko konferenc, katerih namen je bil zblížiti interese industrije, ki izdeluje železo, z interesi industrije, ki železo predeluje. Dosedanje konference so dale ugodne rezultate, kar bo na položaj železarske stroke brez dvoma dobro vplivalo.

V najširšem obsegu čutimo težavo sedanje dobe v lesni stroki, ki je mnogoštevilna in porazdeljena preko celega področja naše banovine in ki predstavlja v nekaterih dolinah skoraj edini vir dohodkov tamošnjega prebivalstva. Zbornica je zato budno zasledovala razvoj tega vprašanja na mednarodnih konferencah v Ženevi ter skrbela za to, da so bili na tem mednarodnem forumu naši interesi pravilno tolmacheni in jasno podčrtani. Ženevska konferenca je prišla do logičnega zaključka, da je trajna odpomoč in izhodišče iz sedanje kritične situacije le tako, da se produkcija stavbnega lesa v eksportnih državah porazdeli po gotovem ključu in izvoz prilagodi konzumnim prilikam importnih držav. To ni tako lahka naloga, kakor morda izgleda na prvi mah. Na drugi strani pa zopet vsi dobro vemo, da je izvedba tega sklepa nujna in neodložljiva. Toda stotine interesov igrajo po sredi svojo vlogo pri nas in v inozemstvu, predvsem v naši banovini, kjer je gozdna posest razdeljena med 135.000 malih gozdnih posestnikov in atomizirana v stotine malih in srednjih lesnih industrij, dočim se nabaja v ostalih banovinah združena v velike komplekse v državni odnosno samoupravni posesti in upravi. V to svrhu je bilo potrebno osnovalo osrednjo organizacijo za gozdno gospodarstvo za celo državo, kar se je zgodilo sredi preteklega meseca tako, da nas na mednarodni konferenci o lesni trgovini, ki bo danes otvorjena na Dunaju, predstavlja enotna delegacija. Danes je že jasno, da bo treba sečnje znatno omejiti, prilagoditi se prilikam na minimum zmanjšane izvoza ter da bo treba končno tudi v to stroko zavesti disciplino in red. Sedanje stanje pomenja brezglavo zapravljajanje narodnega premoženja, ki se pod nobenim pogojem ne sme v dosednji obliki več nadaljevati.

Naša zahteva, da naj se z uvedbo uvoznih prepovedi jače zaščiti domače tržišče pred inozemskim uvozom, sicer v tej obliki ni našla odmeva na merodajnih mestih, ker

se v naši gospodarski politiki še vedno zastopa načelo, da ukrepi o kontingentiranju uvoza in dajanju predhodnih deviznih odobrenj za uvoz blaga v praksi, ki jo opažamo pri sosednih državah, niso dali zadovoljivih rezultatov, marveč da je nasprotno na primer v Čehoslovaški pod utisom dekretiranih omejitev uvoz mnogih predmetov brez povoda napram lanskoletnemu celo narasel. Priznati moram, da statistični podatki o naši trgovski bilanci za prvo četrtletje tekočega leta navidezno potrjujejo to teorijo in naziranje, toda le navidezno, ker je treba vpoštevati, da gre za periodo pozne zimske sezone, ko vlada v poslovnem prometu popolno mrtvilo in se je vsled plačilnih težkoč uvoz omejil na minimum. Zbornica je radi tega posvečala prvenstveno skrb, da se naši industriji zasigurajo plačilna sredstva za nabavo uvoza tujih surovin ter je v tem oziru finančno ministrstvo našim predlogom v polnem obsegu ugodilo.

Za znižanje javnih dajatev

Nujni potrebi, da se javne finance, državne in samoupravne, prilagodijo zmanjšanimu narodnemu dohodku in zmanjšani davčni moči prebivalstva, se je v tekočih proračunih ugodilo v kolikor se je pač v prvi etapi to dalo praktično izvesti, ne da bi se s tem ogrozila kontinuiteta v administraciji in izvedba že započetih, a še ne dovršenih del. Vendar je to komaj prva etapa. Štednja v javnem gospodarstvu se mora z vsemi sredstvi nadaljevati, dokler ne dosežejo proračuni onega razmerja, ki odgovarja današnjemu nivoju naše gospodarske aktivnosti in zmanjšanemu obsegu zasluzka. Štednja je potrebna v vseh panogah javne uprave, ona naj se izvede na racionalen način s tem, da se predvsem neproduktivni izdatki do skrajnosti omejijo in uprava državnih gospodarskih podjetij preuredi. Za naše samouprave, ki ječijo pod bremenom visoko naraslih dolgov, postaja tudi vprašanje konverzije posojil na nižjo obrestno mero skrajno aktualno, da bi se omogočila znosnejša porazdelitev njihovega bremena. Javne davščine se morajo prilagoditi zmanjšani davčni moči vseh slojev, kajti davčna reforma, ki je bila uvedena v zvezi z letošnjim proračunom, je bila dokaj enostranska, ker ni niti delavstvu niti obrtništvu, katerega položaj je brez dvoma enako težak, kot je položaj poljedelca, prinesla nobene olajšave in razbremenitve. Nasprotno se je nastop novih obrtov, snovanje novih podjetij z noveliranjem taksnega zakona v mnogem oziru z novo uvedenimi taksami še otežilo in podražilo.

Z dnem 9. marca je stopil v veljavo nov zakon o obrtih, ki prinaša v naše vrste mnogo novotarij, ki poverava zbornici nadzor nad strokovnimi organizacijami in prenaša nanjo tudi glede podeljevanja obrtnih pravic razširjen delokrog. Izvedbi tega zakona, h kateremu bo treba izdati okrog 75 pravilnikov in uredb, posveča zbornica pojmljivo največjo pažnjo. Zbornica je zbrala izčrpno gradivo za sestavo pravilnikov za izvedbo posameznih določb obrtnega reda, dala ministrstvu trgovine na stavljen vprašanja predloge in načrte pravilnikov, svoje pripombe in mišljenja ter skrbela za to, da se specialne prilike, v kolikor se v naši banovini pojavljajo in je njihovo vpoštevovanje v okviru zakonitih določb mogoče in utemeljeno, tudi v pravilnikih dejansko uveljavijo.

Novi ustroj zbornice

Med raznimi uredbami, ki bodo izdane k novemu obrtnemu redu, omenjam posebno uredbo o zbornicah, ki bo za nadaljnje delovanje in organizacijo naše pomembne institucije v bodoče edino merodajna in ki bo kakor čitamo izšla te dni. V tej uredbi bo naši zbornici zavarovana skupnost in sinteza sodelovanja vseh treh glavnih pridobitnih panog, trgovine, industrije in obrti, ki so bile doslej zastopane v zbornici, tudi v bodoče v okviru samostojnih odsekov, katerih število se bo lahko pozneje še pomnožilo in je s tem dana trdna podlaga uspešnemu sodelovanju glavnih predstavitev našega gospodarstva. Tudi lahko ob tej priliki sporočam zbornici, da je odločitev glede skupnih ali deljenih zbornic za naše področje v okviru določb § 393 zakona o radnjama s pretežno večino rešena v prilog skupnosti ter da je zmagalo trezno spoznanje in stvarna ocenitev tihega, pa zato tembolj koristnega dela naše zbornice na polju zaščite in pospeševanja naših gospodarskih interesov. (Dalje prihodnjič.)

Po svetu

Deficit Dunajskega Kreditnega zavoda se zelo različno ocenjuje, od 500 do 800 milijonov šilingov; zavod sam ga ceni celo na 880 milijonov. Narodni banki je zavod dolžan 690 mil. šilingov.

Grške državne železnice je vzela v zakup neka francoska finančna skupina; prešle so torej v zasebne roke.

Podjetje Škoda ne bo izplačalo letos nobene dividende; lani je bila dividenda 28½ odstotkov ali 90 KČ.

Bosanska d. d. za lesovino in obratovanje parne žage v Banjaluki je odpovedala službo in delo vsem delavcem in uradnikom in bo s koncem avgusta prenehala obratovati; 100 uradnikov in 700 delavcev bo izgubilo kruh. Vzrok prenehanja je popolni zastoj v lesni trgovini.

Brezposelnost v Nemčiji je padla v drugi polovici maja za 92.000 oseb na 5.583.000, s čimer je bila za ca poldrugi milijon nad isto lanko dobo.

Obrtok bankovcev v Italiji v znesku 13.137 milijonov lir ima za 5650 milijonov lir zlatega in za 1436 mil. polnovrednega deviznega kritja.

Plovba družba Hamburg—Südamerika bo znižala delniško glavnicu od 30 milijonov mark na 10 milijonov.

Bančno kontrolo tudi v Švici naznana švicarski finančni minister; zadevala bo zlasti manjše in srednje zavode.

Nova petrolejska konferenca bo sklicana za 29. t. m. v Pariz; okvir konference bo razširjen. Poleg dosedanjih udeležencev se je bodo udeležili tudi Rumuni.

Nova organizacija angleške železne in jeklene industrije se pripravlja. Pripravljalni odbor šteje doslej 22 direktorjev težke industrije.

Wanderer, avtomobilna nemška trdka, bo veliko število delnic vzela iz prometa, ostale bo pa v razmerju 2 : 1 znižala na 7.818.000 mark.

Londonska avkcija volne je prinesla ob razmeroma dobrih cenah skoraj popolno razprodajo.

Francija bo dovolila Rumuniji pri dobavljanju žita prednostno postopanje in bo krila 10 odstotkov svoje uvozne potrebe v Rumuniji. Enake ugodnosti ima, kot znano, tudi Jugoslavija.

Petrolejska konferenca v Newyorku ni prišla do nobenega zaključka; to je zadnje poročilo od tam. Sicer se pa ne izve nič natančnega in se vse drži strogo tajno. Sklenjeno je, da se bodo posvetovanja nadaljevala v Evropi.

Obrtok bankovcev v Avstriji je bil po zadnjem izkazu Avstrijske Narodne banke v znesku 995 milijonov šil. krit z 19½% proti 20½% dne 23. maja.

Turčija bo izdelala triletko (triletni načrt), po vzorcu ruske petletke; s produkcijo vsega doma potrebnega blaga naj postane Turčija neodvisna od inozemstva.

Pri Poštni hranilnici Jugoslavije so se hranilne vloge v maju zvišale na 384,6 milijonov Din, število vlagateljev na 192.056, število kontov na 21.121, vloge na tekoči račun na 873,8 milj. Din.

Tovarna stekla v Pančevu, zgrajena s francosko, belgijsko in češkoslovaško udeležbo, bo pričela obratovati v drugi polovici julija.

Delo na domu svetla točka v krizi. Opozarjamo na ponudbo v inseratnem delu današnjega lista firme Domača pletarska industrija Josip Kalis, Maribor, Trubarjeva 2. Pletilni stroj »Regentin« daja delavoljni možnost zasluzka. Na željo pošlje firma »na-tačne prospekte.

Naročajte in širite »Trgovski list«!

Nadaljevanje članka: Plenarna seja Zbornice za TOI

Posebno so kritizirali, da se po novih predpisih pobira trošarinska taksa po točilni taksi, glede katere tvorijo trgovci posebno skupino, tako da so višje obremenjeni nego ostali točilci.

Poročilo g. Čeha priobčimo na drugem mestu v polnem obsegu.

Kaj je glavni vzrok naše premogovne krize?

O tem vprašanju je podal ob splošni pozornosti svoje s statističnimi podatki utemeljeno poročilo zbornični član generalni direktor Trboveljske premogokopne družbe g. Skubec. Poročilo priobčimo dobesedno, hočemo pa tudi na tem mestu poudariti, da je glavni vzrok premogovne krize v naši banovini zapostavljanje slovenskih rudnikov pri državnih dobavah. Pri teh dobavah se smejo upoštevati izključno državni rudniki, ki pa, kolikor jih je v naši banovini, ne morejo izpolniti vseh zahtev. Radi tega dobavljajo premog za državo v prvi vrsti rudniki iz Bosne. Ker rabi država za vse svoje naprave okoli 60% celokupnega konzuma v naši državi, je jasno, da zapostavljanje vpliva na našo premogovno industrijo, in da jo sili, da reducira produkcijo in s tem tudi delavstvo.

S tem postaja vprašanje občega pomena za vse gospodarstvo v naši banovini.

Karakteristična je bila v tem poročilu tudi ugotovitev, da dolguje država našim rudnikom za dobavljeni premog okoli 90 milijonov Din, ki bi bili v stanu, da vsaj delno olajšajo sedanje težave v obtoku denarja.

Samostojni predlogi.

Na koncu plenarne seje so stali zbornični člani številne predloge.

1. g. Fran Kavčič: o točenju vina podvejo, o prodaji vina po vinogradnikih in o novih trošarinskih predpisih.

2. g. Engelbert Franchetti: o decentralizaciji delavskega zavarovanja.

3. g. Jakob Zadavec: o izterjavanju davčnih zastankov, o mlinskih tarifih 34/13, o obdačenju obrtnikov in o prometnih razmerah na progi Pragersko-Kotoriba.

4. g. ing. Joško Kobi: o uradni ugotovitvi produkcijske moči lesne industrije, o deviznih predpisih in o konkurznih in poravnalnih upraviteljih.

5. g. Andrej Oset: o trošarinskih taksah, o točilnih taksah kavarnarjev in o prodaji vina po vinogradnikih.

6. g. Josip Rehak: o elektrifikaciji Dravske banovine in o izvrševanju rokodelskih del po državnih kaznilnicah in privatnih zavodih.

7. g. Ivan Bahovec: o izletniškem vlaku na progi Ljubljana—Metlika ob nedeljah in praznikih.

8. g. Anton Stergar: o kmetemskem moratoriju.

9. g. Josip Holy: o zmanjšanju davčnih bremen podeželskih obrtnikov in o izterjavanju zavarovalnih prispevkov za delavsko zavarovanje.

10. g. Ivan Vrečar: o pobijanju šušmarstva.

11. g. Fran Čeh o mlinskih taksah.

O posameznih predlogih se je vršila debata, predvsem o predlogih g. ing. Kobi. V debato sta posegla gg. dr. Rekar in gen. tajnik Mohorič, ki sta obrazložila pogoje in vzroke krize v naši lesni industriji. Pred odobritvijo predloga g. Čeha je gen. tajnik g. Mohorič podal sliko o razvoju žitnega režima in o kriterijih, po katerih se je določevala kapaciteta naših mlinov. Pri tem so nastale gotove trdote, katere, upa, da bodo odpravila uradna komisija banske uprave, ki bo na pritožbe posameznikov na licu mesta ugotovila kapaciteto mlinov.

Nekatere sprejetih predlogov bomo objavili v prihodnjih številkah našega lista.

Ko so bili vsi predlogi sprejeti in s tem izrpan dnevni red, je g. zbornični predsednik zaključil plenarno sejo.

Iz naših organizacij

URADNI DAN ZBORNICE TOI V CELJU

Zbornica za TOI v Ljubljani bo imela po svojem zastopniku uradni dan za stranke iz Celja in okolice v torek 14. t. m. od 8. do 12. dopoldne v posvetovalnici mestnega Gremija trgovcev v Celju, Razlagova ulica 8.

Smotreni trgovci in industrijci čitajo vse dobavne razpise, ki jih redno prinaša naš list. Dobar potom javnih licitacij se more udeležiti vsak trgovec in vsak producent! Čitajte in ne opuščajte ugodnih poslovnih prilik, ki vam jih nudijo udeležbe na javnih licitacijah!

KONFERENCA MEDNARODNE TARIFNE KOMISIJE V NOVEM

Od 24. maja t. l. dalje zaseda v Novem mednarodna komisija za tarife, ki ima nalogo izdelati prevozne tarife za blago med našo državo in Nemčijo v tranzitu preko Madžarske, Avstrije in Češkoslovaške. V komisiji so zastopane vse te države po svojih delegatih.

Ker je Nemčija izredno velike važnosti za naš izvoz, zato je pričakovati, da bodo novo izdelane tarife mnogo pripomogle k povečanju našega izvoza, ker bo s tem možna natančnejša kalkulacija in odpravljen vsako posredništvo.

Komisija bo predvidoma zaključila svoje delo tekom tega meseca.

Med. univ.

dr. Leo Šavnik

specijalist za ženske bolezni in porodništvo

Ljubljana,

Tavčarjeva ulica št. 6, I. - Telefon št. 2614

ordinira od danes naprej od 9.—11. in od 2.—4. ure

TRGOVINA MED JUGOSLAVIJO IN TURČIJO

V prvem letošnjem četrtletju je po turški statistiki izvozila Jugoslavija v Turčijo za 25.300 turških funtov blaga in ga je dobila od tam za 3000 funtov. Lani so bile številke iste dobe 57.000 in 92.800 funtov. Vidimo, da je izvoz Turčije v Jugoslavijo izredno padel. Ves izvoz Turčije je padel v isti dobi od 30.940.000 funtov na 25.340.000, uvoz pa od 35.350.000 na 16.780.000 funtov. Največje dobaviteljice Turčije so Nemčija, Anglija, Italija, Francija in Rusija, največje nakupovalke turškega blaga so pa Italija, U.S.A., Grčija, Anglija, Nemčija, Francija in Belgija.

»Službeni list« kraljevske banske uprave dravske banovine je priobčil v svoji številki z dne 8. junija 1932, 45. kos pravila za združbo trgovcev. List se kupi v upravi »Službenega lista«, Ljubljana, Gregorčičeva ul. 23.

Javni notar

Hafner Mate

je preselil

svojo pisarno iz palače Ljudske posojilnice

v Tavčarjevo ulico št. 6

(pisarna pokojnega notarja Hudovernika)

Razstave sejmi

VELESEJM V BUDIMPEŠTI IN JUGOSLAVIJA

Uprava mednarodnega velesejma v Budimpešti javlja, da je posetilo v desetih dneh sejma prireditvev 20.000 inozemskih obiskovalcev in da jih je bilo iz Jugoslavije 11 odstotkov ali ca 2200. Iz Češkoslovaške jih je bilo 39 odstotkov, iz Rumunije 27. Med drugim so se zanimali Jugoslavlani zlasti za tekstilno blago, dalje za različne predmete železne in strojne industrije, za stavbne stroje, za furnir in za posodo, ki je varna pred ognjem.

Načrt novega zakona o pobijanju draginje in naše trgovstvo

(Poročilo zborničnega podpredsednika g. Elsbacher Konrada v plenarni seji Zbornice za TOI dne 9. t. m.)

V težki borbi za obstoj je vse naše gospodarske kroge nemalo presenetila vest, da se nameravajo uzakoniti nova določila za pobijanje draginje. Kakor moramo iskreno pozdraviti vsako stremljenje za znižanje cen življenskih potrebščin, ker mora redukcija plač neobhodno slediti tudi zmanjšanje izdatkov, tako moramo odločno protestirati proti temu, da se hoče za pobijanje draginje uvajati sredstva, ki so se že v zadostni meri pri nas in drugod izkazala za popolnoma brezuspešna in s katerimi se hoče brez vsake potrebe in koristi izpostavljati naše trgovce, obrtnike in industrije samovoljni oblastev in navaliti na nje vso odijoznost javnosti radi sedanjih težkih gospodarskih prilik, ki jih ti niti v najmanjši meri niso zakrivali. Zato je poslala naša zbornica, čim je zoznala za vsebino načrta, daljšo spomenico ministrstvu trgovine in industrije, pa tudi vsem merodajnim faktorjem, v kateri je opozorila na težke posledice, katere pretijo naši trgovini, obrti in industriji, ako se uzakoni nameravani načrt. Kakor znamo, je sprejela narodna skupščina načrt brez bistvenih izprememb in čim ga je predložila senatu, je naša zbornica takoj brzojavno intervenirala pri vseh senatorjih Dravske banovine, da se, ako ne bi bilo mogoče preprečiti uzakonitev celega načrta, omilijo vsaj najhujše ostrine. Senat ni sprejel načrta, ampak ga je predal posebnemu odboru, ki razpravlja o njem prav te dni.

Novi zakon o pobijanju draginje se ima uveljaviti namesto dosedanjega zakona o pobijanju draginje življenskih potrebščin in brezvestne špekulacije od 30. decembra 1921. V načrtu novega zakona so deloma recipirana določila sedaj veljavnega zakona, deloma pa vsebuje novosti, ki sedaj veljavna določila znatno poostrejujejo in bodo imela za razvoj trgovine, obrti in industrije v naši državi težke, ako ne katastrofalne posledice.

Praktično izvajanje sedaj veljavnega zakona je pokazalo, da ni imel zakon prav nikakega učinka niti na znižanje cen niti na aprovizacijo trgov. Zakon je ostal mrtva beseda na papirju. Celo takrat, ko so bili mogoče potrebni protidraginjski zakoni radi verzižnikov, ki so kupičili blago in ga odtegovali trgov, niso rodili taki zakoni nikakih pozitivnih uspehov. Danes pa, ko imamo vsega blaga v izobilju na razpolago, je izven vsakega dvoma, da bo protidraginjski zakon, tudi če je še tako dobro zamišljen, popolnoma brez uspeha. Razburjal bo po nepotrebnem javnost proti gospodarskemu svetu, dajal povode za preganjanja in šikane, koristil pa ne bo nikomur. Gospodarski in socialni pojavi so zelo resne in komplicirane stvari, pa jih je zato proučevati s potrebno resnostjo in strokovnostjo.

Vsa ostrina sedanje gospodarske krize obstoji baš v tem, ker imajo kmetijski pridelki tako nizko ceno, da se kmetovalcu njegovo delo že skoraj več ne izplača. Radi ti težke krize so na vseh domačih trgih padale cene živlom in draginja je na tem polju prenehala čisto sama od sebe, ne da bi jo bilo treba pobijati z zakoni. Isto velja tudi glede večine drugih življenskih potrebščin. Konkurenca med trgovci je danes tako ostra, da sama do skrajnosti odmerja najnižji zaslužek. Položaj je danes tak, da išče blago kupca in ne nasprotno, zato bi bila vsaka namera, ki bi v času tako ostre konkurence med prodajalci šla za tem, da se cene umetno navijajo, brezuspešna. Radi splošnega obubožanja in padca kupne moči najširših konsumentskih krogov, je danes obrtništvo brez vsakih naročil, a industrija, ki ima nakopičene zaloge že izdelanega blaga, ustavlja postopoma obratovanje. Stalno naraščanje brezposelnosti delavstva v državi ilustrira jasno naš gospodarski položaj, pa je zato upravičeno neopojljivo, da se išče izhod iz tega težkega položaja z ukrepi, ki so se v vseh državah, pa tudi pri nas, v polni meri pokazali za brezuspešne.

Načrt novega zakona ne prinaša nikakih novih misli in nobenih določil, od katerih bi bilo pričakovati kak pozitiven rezultat, razen da se sedaj že veljavna določila poostrijo tako, da bo imel zakon za posamezne podjetnike uprav usodne posledice.

Kakor sedaj veljavni zakon, vsebuje tudi

Za decentralizacijo delavskega zavarovanja

Na plenarni seji Zbornice TOI je stavil podpredsednik g. Engelbert Franchetti naslednji samostojni predlog:

Decentralizacija delavskega zavarovanja

Vse naše gospodarske organizacije in korporacije zahtevajo že leta decentralizacijo delavskega zavarovanja. Ta zahteva se ponavlja že od prvih začetkov izvajanja delavskega zavarovanja, ko je že prva praksa pokazala, da do skrajnosti izveden centralizem v organizaciji tega zavarovanja, ni koristen niti interesentom, niti zavarovanju samemu. Enotna organizacija, ki obsega vso državo, je postala vse prekomplirana, preokorna in skrajno birokratična. Taka organizacija je ubila tudi vsak interes nas vseh na usodi zavarovanja in če danes čujemo pritožbe proti zavarovanju, so to pritožbe ne proti zavarovanju samemu, ampak proti načinu, kako se izvaja. Brez vsakih pomislekov smem trditi, da v naših vrstah ni načelnih nasprotnikov socialnega zavarovanja. Vsi smo prepričani o potrebi socialnega zavarovanja, ki naj zasužura našim delavcem eksistenco v primerih nezgod in ki naj obolelim delavcem nudi pomoč, da se zdravi vrnejo na svoje delo. Prav gotovo ni med nami, tudi če so socialna bremena visoka in ogrožajo danes celo eksistenco mnogih obrtnikov, nobenega, ki bi zahteval demontažo zavarovanja. Vse pritožbe gredo le za tem, da se uprava zavarovanja decentralizira po načelih popolne stvarne in teritorialne avtonomije po banovinah. Z izvedbo zahtevne decentralizacije bo postala vsa uprava zavarovanja mnogo enostavnejša, bolj gibljiva in se bo dala mnogo bolje prilagoditi potrebam zavarovanja in željam interesentov. Da bo taka uprava tudi mnogo cenejša, o tem ni dvoma. Naša banovina nudi zadostno bazo, na kateri bi moglo zavarovanje s samostojnim nosilcem vseh panog zavarovanja dobro uspevati. Tudi v drugih banovinah ne bi bilo v tem oziru nobenih težav. Pa če bi se smatralo za potrebno in koristno, bi se moglo v te svrhe združiti dve ali več banovin v eno zavarovalno enoto. Taka organizacija zavarovanja bi omogočila ožji kontakt z interesenti, vzbudila bi večje zanimanje do zavarovanja in s tem bi se zavarovanje samo tudi populariziralo. Prav ta odtujev uprave zavarovanja od interesentov, škoduje v največji meri zavarovanju samemu. Lokalnim faktorjem je treba prepušiti pri socialnem zavarovanju najširšo pravico samoodločevanja, pravico inicija-

tivnosti in najširšo možnost udeleževanja. Omogočiti jim je neposreden vpliv na upravo in prepustiti, da sami odločajo o prispevkih in o načinu uporabe prispevkov. Le s pritegnitvijo lokalnih faktorjev k sodelovanju se bo prenesla odgovornost za usodo zavarovanja na interesente same in s tem se bo vzbudil tudi interes in ljubezen do zavarovanja.

Naše korporacije in organizacije pošiljajo od svojih sestankov in shodov konstantno resolucije, v katerih se poudarja gornja utemeljena zahteva, pa je po mojem mnenju prav sedaj, ko vodi resor ministrstva za socialno politiko naš rojak g. minister Ivan Pucelj, ugodna prilika, da se pošlje z naše plenarne seje g. ministru ponovno spomenica s predlogom, da se čimprej izvede reorganizacija zavarovanja po načelih najširše avtonomije po banovinah.

Predlog g. Franchettija je bil z velikim odobravanjem soglasno sprejet.

Ob priliki velesejma obiščite

Avtomat-buffet »DAJ — DAM«

na Aleksandrovi cesti, palača »Viktoria«

UGODNEJŠI KORUZNI TRGI V DONAVSKIH DEŽELAH

Iz Bukarešte javljajo: Za eksport določene množine koruze v Donavskih deželah so mnogo večje kot so bile lani. Pridelek v Rumuniji, Jugoslaviji in Bolgariji je znašal leta 1930 le 88 mil. stotov proti 108 milijonom v preteklem letu 1931. A skupni eksport kaže doslej v primeri z eksportom preteklega leta le srednjeveliko zvišanje. Množina v teh deželah razpoložljivih eksportnih množin bo torej ono iz leta 1931 bistveno prekoračila. A eksport iz Donavskih dežel ne bo mogel nadomestiti zmanjšane eksporta iz Argentine. Če vpoštevamo še dejstvo, da pridelek Južne Afrike skoraj gotovo ne bo večji kot je bil lani, je verjetno, da so razpoložljive množine koruze v deželah severne poloble mnogo piclejše kot v odnosni dobi preteklega leta. Od 1. novembra 1931 do 28. februarja 1932 od devetnajstih velikih konsumnih dežel vpeljane množine so večje kot njih import v isti dobi zadnjih sedem let. Te okoliščine in zvišane cene za oves in ječmen nas opričujejo do sklepanja, da bo na trgu koruze nastopilo zboljšanje.

načrt novega zakona določilo, da mora vsa blago, ki prodaja življenjske potrebščine, označiti cene tako, da jih more vsakdo lahko in jasno videti in razumeti. Prav to zakonsko določilo bo dalo, kakor nam dokazuje desetletno praktično izvajanje sedaj veljavnega zakona, nešteto povoda za preganjanje trgovcev. Saj je n. pr. trgovcu z mešanim blagom, ki ima v svoji trgovini na stotine predmetov, absolutno nemogoče označiti cene vsakemu predmetu tako, da jih more vsakdo lahko videti in razumeti, kakor pravi dobesedno načrt novega zakona. Poleg drakonske zaporne in denarne kazni za kršitve tega določila, ki ni v nobenem razmerju s sedanjim premoženjskim stanjem trgovcev in obrtnikov, vsebuje načrt še novo strogo določilo, da se ima obsojencu odvzeti tudi vsa količina blaga, ki je bila predmet kazenskega dejanja in prodati v korist »Fonda za prehrano siromakov«. Mi vemo iz prakse, da izostaja označba prodajnih cen običajno samo iz nepazljivosti, radi malenkostne vrednosti prodajnega predmeta, ali pa, ker je cena dotičnega predmeta že itak splošno znana. Vse to pač ne upravičuje uvedbe kazenskega postopanja, obsodbe, zaplembe blaga in žigosanja dotičnega trgovca, odnosno obrtnika potom objave v Uradnem listu in javne razglasitve v občini, kakor je to natančno določeno v načrtu.

Skraino je rigorozno in prepotrebno določilo, da se mora vsaka obsodba, tudi za najneznatnejšo kršitev zakona, objaviti in popularizirati na škodo ugleda dotičnega trgovca. Ako se hoče na vsak način obdržati tako določilo, bi se moralo predpisati, da se obsodba javno razglasi le v primerih, ko sodišče to izvedbo zahteva in to samo v primerih ponovnih kršitev zakona.

Po načrtu novega zakona veljajo gornja določila tudi za trgovce na veliko in fabrikante, dasi je notorno, da trgovci na veliko in fabrikanti sploh ne izlagajo blaga, ampak držijo blago po skladiščih, v katere ne prihajajo konsumenti, ker prodajata trgovci na veliko in fabrikant svoje blago samo preprodajalcem in ne neposredno konsumentu. Nesmiselno je zato, da bi morala trgovci na veliko in fabrikant označiti in izobesiti cene za vse blago, ki je v skladiščih, v katera konsumenti sploh ne prihajajo.

Gornje določilo se bo zlasti lahko zlorabljalo za šikano, ker predpisuje zakon označbo cen za vse življenjske potrebščine, razen za luksuzne in ne določa meje, ki bi ločila luksuzno blago od življenjskih potrebščin. Pojm, luksuzno blago, spada prav gotovo med najbolj relativne pojme. Vsled tega se jih mora opustiti in to zlasti v zakonodaji. V tem oziru prinaša načrt le to novost, da so iz pojma življenjskih potrebščin izvzeta zdravila, ki so spadala po dosedanjem zakonu med življenjske potrebščine. Ako je v načrtu napravljena izjema za eno vrsto blaga, bi bilo še bolj potrebno, da se točneje precizira, kaj spada pod luksuzno blago in kaj pod zaščito zakona. Ta vprašanja morajo biti v zakonu jasno precizirana, ako nočemo, da se bodo zlorabljala za šikane, ki se v pravni državi ne bi smele dovoliti.

V načrtu je novo tudi določilo, da se bodo v vsaki občini postavili »odbori za določanje cen življenjskih potrebščin«, kateri bodo nadzorovali in po potrebi tudi maksimirali cene, ki jih bo objavljala pristojna policijska oblast. Ne glede na to, ali je osnivanje takih odborov umestno in potrebno, moramo ugotoviti, da je to določilo v nasprotju z določilom § 150 zakona o obratih, v smislu katerega predpisuje maksimalne cenovnike (tarife) prvostopno obče upravno oblastvo po zaslišanju občine, pristojnega združenja in zbornice. Vprašam se, ali je potrebno, da se določilo zakona o obratih, ki je jedva stopil v veljavo, na ta način že razveljavlja. Ali ne bo trgovec, obrtnik in industrijalec izgubil zaupanje v zakon,

za katerega se je boril že leta in leta, ako vidi, da se posamezna njegova določila, čim so bila uveljavljena, z drugimi zakoni razveljavijo.

Ne glede na to, bi se morali ti odbori sestavljati na drug način, kajti po stilizaciji načrta bi bili v odboru konzumenti vedno v večini in bi prav gotovo določevali nemogoče cene, ker ne poznajo niti tržnega položaja niti trgovske kalkulacije, ampak bi pri določevanju cen upoštevali samo svoje osebne interese. Tako naj bi polovico članov teh odborov imenovala zbornica, polovico pa mestni odnosno sreski načelniki. Predsednika pa naj bi imenoval mestni odnosno sreski načelnik iz vrst svojih višjih uradnikov, toda brez pravice glasovanja.

Pri tem je zelo interesantno, da v načrtu ni nikjer predvideno, da ima trgovec pravico pritožbe proti cenam v cenovniku. Brez te pravice do pritožbe bodo trgovci, obrtniki in industrijci popolnoma prepričani milosti in nemilosti večine odbora, ki bo mogla predpisati cene, kakor se ji bo pač zljubilo.

Novo je tudi v načrtu določilo, da velja ovadba zapriseženega pristojnega policijskega ali občinskega organa za poln dokaz o dejanju in krivici obtožene osebe.

Preiskovanje in obsodba se sme izvršiti takoj na licu mesta.

Nadalje vsebuje načrt tudi novo določilo, da se obsodbe z zapornim do 10 dni in denarne kazni do 1000 Din takoj izvršne, dočim imajo samo oni, ki so bili strožje kaznovani, pravico priziva, odnosno revizije.

Tako postopanje bo postalo zlasti nevarno v zvezi z določbo, da je blago, ki je bilo predmet dejanja, zapleniti in prodati, odnosno še bolj nevarno v zvezi s še strožjo določbo, ki velja za nekatere druge kršitve zakona, da je poleg denarne in zaporne kazni prepovedati obsojencu nadaljno obratovanje do enega leta.

Gornja določila so v nasprotju s temeljnimi načeli, na katerih mora sloneti vsaka pravna država. Tudi najhujšemu zločincu je dovoljena obramba pred sodnikom in proti obsodbi more vsak obsojenec, pa naj bo njegova krivda še tako dokazana, uporabiti pravne leke, ki so mu zajamčeni v vseh upravnih in kazenskih zakonih. Od tega osnovnega načela naj se sedaj ustvari izjemno stanje za trgovce, obrtnike in industrijce. Dvomim, da se more na podlagi kateregakoli zakona ukiniti najprimitivnejšo pravico, ki jo ima vsak državljani, da se sme proti vsaki obtožbi braniti in proti obsodbi eventualno tudi pritožbi. Za trgovca, obrtnika in industrijalca naj bi po načrtu novega zakona zadostovala ovadba občinskega organa, da se ga na licu mesta obsodi, da se mu zapleni in proda njegova lastnina ter njegovo ime javno ožigosa, ne da bi imel niti pravico, da se proti temu brani in pritožbi. Taka načela morajo kršiti sleherni čut pravičnosti in pomenijo pravo izjemno stanje in najtežje zapostavljanje člega gospodarskega staleža. Zato se taka določila ne bi smela uzakoniti.

S tem sem podal glavna določila novega zakona, ki jih je zbornica v vseh svojih akcijah proti uzakonitvi tega načrta odločno odklanjala.

Dne 7. maja se je vršila v Beogradu skupna konferenca delegatov vseh gospodarskih zbornic, katere se je udeležila tudi naša zbornica. V zbirku sklepov te konference je bila predložena vsem merodajnim faktorjem obširna spomenica, v kateri se zahteva, da se predlog zakona umakne ne samo, ker ne more služiti svrhi, za katero je namenjen, ampak je celo škodljiv, in da se problem in pobijanje draginje resno prouči in da se pri tem zasliši mnenje gospodarskih zbornic.

Visoko zborniko prosim, da sprejme moje poročilo na znanje.

efektnih trgov izračunjeni mednarodni borzni indeksi se je po trimesečnem padanju okreplil od 30,9 na 32, pri čemer je indeks od konca leta 1927 enak 100. Podamo običajni seznam:

Konec 1927=100	Začetek 1929	28. maj 1932	4. junij 1932
Berlin	113,6	19,8	20,8
London	102,6	31,6	31,6
Pariz	156,8	47,6	54,3
Bruselj	133,8	23,5	24,7
Amsterdam	104,5	20,3	19,3
Stockholm	109,5	8,2	8,1
Zurich	101,0	32,2	32,8
Dunaj	91,4	33,9	34,6
Praga	108,3	47,5	48,6
Milan	124,0	47,4	47,8
Newyork	137,3	27,5	29,0

Kriza slovenske premogovne industrije

Iz zanimivega poročila, ki ga je podal zbornični svetnik in gen. direktor Trboveljske premogokopne družbe g. R. Skubec v plenarni seji Zbornice TOI, posnemamo:

Vloga in upliv premogovne industrije naše banovine na celokupno gospodarstvo sta izredno velika. Malo katero gospodarsko panogo pa tarejo tako težke skrbi, kakor naša premogovna podjetja. Vsled nazadovanja produkcije premoga trpijo ne samo podjetja, delavstvo in njegove socialne institucije, ampak tudi celokupna obrt, trgovina, denarni zavodi in javne finance.

Absolutno padanje produkcije v slovenskih premogovnikih je z ozirom na splošno nazadovanje porabe vsled gospodarske krize razumljivo, manj opravičljivo pa je relativno nazadovanje slovenske proizvodnje premoga v primeri z ono v celi državi, ker se s tem delež naše banovine na celotni premogovni produkciji Jugoslavije iz leta v leto manjša tako-le:

Leto:	Jugoslavija:	Dravska banovina:	v %
1929	5.634.900	2.293.400	40,6%
1930	5.271.900	1.754.100	33,2%
1931	5.008.500	1.562.200	31,1%

Vzrokov temu nazadovanju je mnogo ter hočem omeniti samo najvažnejše.

Konkurenčna sposobnost premogovnikov Dravske banovine se je zmanjšala radi:

1. iz linearnega povečanja železniških tovornin v letu 1929, kar je naša podjetja z ozirom na daljšo tovornino občutnejše prizadelo, nego premogovnike drugih pokrajin;

2. ker so produkcijski stroški pretirano obremenjeni z velikimi javnimi dajatvami: kakor banovinske in občinske doklade, višje premije za socialno zavarovanje, banovinski davek na premog in Pokrajinsko pokojninski sklad etc., katerih izdatkov drugi rudniki sploh nimajo ali v bistveno manjšem obsegu.

Kot daljni vzrok navajam na eni strani zmanjšanje izvoza našega premoga, ki bo letos vsled trgovinske politike sosednjih držav skoro popolnoma prenehal in ki je vendar le predstavljal pomemben del naše oddaje, na drugi strani pa neoviran uvoz inozemskega premoga in drugih pogonskih sredstev. Velik del industrije v Vojvodini se še vedno preskrbuje s premogom iz Madžarske, Beograd je še vedno konsument za velike količine šleskega premoga, a Dalmacija je na stečaj odprta brezcarinskemu uvozu angleškega premoga. Tak neoviran uvoz ne oškoduje samo domačo premogovno industrijo, temveč je tudi zelo kvaren naš trgovinski bilanci.

Kot glavni vzrok večjega nazadovanja slovenske premogovne proizvodnje pa moram navesti favoriziranje državnih rudnikov pri vseh državnih dobavah, ki znašajo čez 40% celokupne domače porabe. Pred kratkim je bil izdan po ministrstvu financ »Pravilnik o utrošku kancelarijskog i drugog materijala«, ki je objavljen v »Službenih novinah« z dne 25. maja t. l. in ki v členu 20. predpisuje:

»Drva se imajo prvenstveno nabavljati iz državnih šuma a ugali samo iz državnih rudnika samo po izuzetku kad je od njih nemoguće nabaviti, može se uzeti i od privatnih s tim da ugali mora biti iz domačih rudnika.«

Ni mi potreba naglaševati, da tako oblastveno dodeljevanje državnih nabavk ni samo protivno zakonskim odredbam o državnih nabavkah, temveč da tudi pomeni škodljivo in krivično zapostavljanje privatnih podjetij. Ta praksa se izvaja zlasti pri razdelitvi železniških naročil, kjer državna rudarska podjetja pridobivajo na terenu na škodo premogovnikov naše banovine. Tako je delež naših premogovnikov v železniških dobavah v primeri z onimi iz državnih rudnikov razviden iz sledečih podatkov:

Rekapitulacija po relacijah:	Budžetsko leto 1928/29	%	1929/30	%
Državni rudniki	537.041	28,0	589.193	27,9
Slovenija	334.888	43,5	931.657	44,2
Hrvatska in Slav.	108.296	5,6	83.358	4,0
Srbija	390.386	20,3	401.633	19,1
Bosna priv. rud.	28.328	1,5	51.473	2,4
Dalmacija	21.178	1,1	44.442	2,1
Inozemstvo	—	—	6.984	0,3
Skupaj	1.920.117		2.108.740	

Rekapitulacija po relacijah:	Budžetsko leto 1930/31	%	1931/32	%
Državni rudniki	669.244	39,7	630.434	37,5
Slovenija	540.391	31,3	507.867	30,2
Hrvatska in Slav.	91.608	5,3	98.137	5,8
Srbija	350.429	20,3	382.674	21,6
Bosna priv. rud.	50.531	2,9	58.331	3,5
Dalmacija	26.103	1,5	23.848	1,4
Inozemstvo	—	—	—	—
Skupaj	1.728.316		1.681.291	

Nazadovanje naših premogovnikov v železniških dobavah oziroma favoriziranje državnih rudnikov najde svoj izraz seveda v stalnem padanju oziroma povečanju deleža na celotni produkciji v naši državi tako-le:

Leto	Proizvodnja drž. rudnikov ton	Odstotek drž. rudn. v skupni proizvodnji	Odstotek drav. ban. v skupni proizvodnji
1929	1.663.390	29,5	40,6
1930	1.862.343	35,3	33,2
1931	1.786.291	35,6	31,2

Z drugimi besedami pomenijo ti podatki, da so naši premogovniki v celotni produkciji v primeri z razmerjem v letu 1929 prikrajšani za 440.000 ton, kar pomeni izpadek v denarju od 90 milijonov dinarjev, od katere vsote znaša samo izpadek na železniških dobavah 50 milijonov dinarjev, za kar je Slovenija v dotoku javnih sredstev občutno prikrajšana. Če bi bila dana možnost producirati gornji količinski izpadek, bi takorekoč vsaka kriza v naših rudarskih revirjih — gospodarska in socialna — prenehala. Tako pa so naši rudniki prisiljeni stalno odpuščati znatno število delavstva (Trboveljska družba sama je bila primorana v zadnjem letu reducirati 2000 delavcev), ki je primorano iskati zaslužka v rudnikih v vzhodnih delih naše države, kjer so mezde mnogo manjše in tudi druge socialne razmere za nivo našega delavstva neznojljive.

Če bi bila državna podjetja enakomerno porazdeljena po vsej državi ne pa večinoma v Bosni, ne bi to vprašanje zadobilo obče-javni pomen zapostavljanja enega dela države v korist drugega.

Poleg skrbi za održavanje produkcije in zaposlitvijo delavstva pa imajo premogovna podjetja še velike finančne težkoče, ker se državne dobave sploh ali zelo neredno izplačujejo; državne železnice so našim rudnikom dolžne še dobave iz meseca oktobra lanskega leta. Če bi se ti dolgovi države, ki se bližajo znesku od 90 milijonov dinarjev, likvidirali, bi bilo ne samo zasigurno nemoteno obratovanje rudnikov, temveč bi ta dotok blagodejno poživil vse naše denarništvo ter v znatni meri ublažil sedanjo krizo na denarnem trgu.

Upam, da se mi je posrečil dokaz, da bi kriza v naših premogovnih podjetjih mogla biti mnogo milejša, če bi se pri javnih dobavah vsi rudniki enakomerno upoštevali; saj so tudi naši rudniki prav tako enakopraven in v vsakem oziru enakovreden del državne gospodarske celote. V stremljenju in zahtevi po pravičnem tretiranju seveda naša premogovna industrija ne more uspeti brez podpore vseh gospodarskih in političnih činiteljev. Zato smatram za svojo dolžnost, da pred tem javnim forumom opozorim na vse težke posledice za celo naše gospodarstvo, če bi se taka politika nadaljevala.

Predlagam, da Zbornica sklene sledečo resolucijo, ki se naj bi dostavila na vsa kompetentna mesta:

Z ozirom na občutno in stalno nazadovanje premogovne proizvodnje dravske banovine, s katerim niso težko prizadeta samo premogovna podjetja in rudarsko delavstvo, temveč vsa ostala industrija, obrt, trgovina, denarni zavodi in javne finance: z ozirom na dejstvo, da padanje proizvodnje ni samo posledica zmanjšane porabe premoga vsled gospodarske krize, temveč je povečano vsled tarifne politike državnih železnic, pretirane obremenitve z javnimi in socialnimi dajatvami, neovirane uvoza inozemskega premoga in drugih pogonskih sredstev, končno pa zlasti vsled neopravičenega privilegiranja državnih rudnikov in zapostavljanja premogovnih podjetij banovine pri javnih dobavah, predvsem železniških,

Zbornica za trgovino, obrt in industrijo apelira v interesu celokupnega gospodarstva banovine na vse njene gospodarske in politične predstavnike, da z aktivnim vplivom podpro zahtevo premogovne industrije za enakopravnim in pravičnim upoštevanjem.

TRGOVCI! Širite »Trgovski list«.
Kdor dela za svoje glasilo, dela najuspešnejše za koristi svojega stanu in samega sebe.
Kdor ne podpira svojega glasila, zaničuje samega sebe in škodi skupnim interesom trgovstva.

Mednarodne borze vendar enkrat prijaznejše

V kupčiji na mednarodnih efektnih trgih je bila v tednu od 28. maja do 4. junija tendenca, najprvo slaba, nato se je pa obrnila na bolje. V Ameriki započeta oporna akcija je newyorški trg močno poživila, kar je dobilo na evropskih borzah močan odmev. Posebne vrste gibanje je imel v omenjenem tednu Berlin; najprvo je prišlo do prenapetih hausse, čemur je sledila v zvezi s pomirjenjem primerna reakcija. Konec tedna je kazal skoraj na vseh borzah višje tečaje; izjemi sta bila samo Amsterdam in Stockholm, dočim je ostal London nesprenmenjen. Najbolj krepko se je dvignil Pariz, od 47,6 na 54,3. Iz delniških indeksov spodaj navedenih enajstih mednarodnih

Trgovci in trošarinska taksa

(Poročilo zbor. člana g. Frana Čeha iz Murske Sobotice na plenarni seji Zbornice za TOI v Ljubljani dne 9. junija 1932.)

Gostilničarji so že na številnih zborovanjih zavzeli svoje stališče napram novim trošarinskim predpisom. Resolucijam, sprejetim na teh zborovanjih se sicer priključujemo in jih podpiramo tudi trgovci, vendar pa imamo v pogledu novih trošarinskih taks še svoje specialne želje in zahteve.

Izvor vseh pritožb glede trošarinskih taks je dejstvo, da so se trošarinske takse mehanično naslonile na točilno takso, ne da bi se to predhodno reformiralo v smislu ponovno stavljenih predlogov gospodarskih krogov. Obe taksi, točilna in trošarinska imata značaj pavšala, prva za točilno pravico, druga za odpravljen trošarino na vino in žganje. Vsak pavšal je že samo na sebi krivičen, ker se ga ne more prilagoditi dejanskim razmeram, posebej če je tako malo gibljiv, kakor je točilna taksa. Točilna taksa se v okviru štirih skupin, ki obstoje za vsako tri kategorije, ne more v polni meri prilagoditi pridobitnim prilikam posameznikov, ki imajo točilno pravico. V praksi se je to izkušalo doseči na ta način, da se je interno porabljal poseben ključ, ki naj v ozkem okviru štirih skupin in treh kategorij izenači neenakosti, ki bi sicer neizogibno nastale.

Dočim so gostilne in njim slične obratovalnice uvrščene v tri kategorije in vsaka kategorija v štiri skupine, pa tvorijo trgovci, ki točijo pijačo, svojo posebno kategorijo, razdeljeno v 3 skupine, v katerih znaša točilna taksa ne glede na kraj obratovališča v prvi skupini Din 1.500, v drugi Din 1000 in v tretji Din 750. V prvo skupino spadajo po ključu trgovci, ki točijo nad 150 hl pijač, v drugo skupino oni, ki točijo 80—150 hl in v tretjo skupino oni, ki točijo do 80 hl pijač. Trgovska točilnica, ki prodaja nad 150 hl pijač torej takso Din 1.500, medtem ko znaša taksa za ostale obratovalnice, ki točijo enake količine v Ljubljani Din 750, v krajih do 2000 prebivalcev Din 1.000 in v krajih izpod 2000 prebivalcev Din 750. Trgovske točilnice so torej v večini krajev obremenjene s 100% višje nego ostale obratovalnice.

Gospodarske korporacije so na to razlikovanje, katero smatrajo za stvarno neupravičeno, že ponovno opozorile ministrstvo za finance in stavile predloge, da se odpravi. Finančna uprava teh predlogov ni upoštevala, vendar pa je odprava razlikovanja med raznimi točilnicami na škodo trgovine postala posebno aktualna sedaj, ko se je odpravila trošarina na vino in žganje in nadomestila s pavšalom, ki se tesno naslanja na izmero točilne takse.

Po predpisih naj bi namreč vsi točilci iz 4. pripombe k tar. post. 62 taksnega zakona v kolikor nimajo svojih obratovalnic v Ljubljani, Mariboru ali v kakem kopališču, plačali isti pavšal za odpravljen trošarino, kakor točilci v mestih z več nego 20.000 prebivalci. Mi podeželski trgovci naj bi torej plačevali k polletni taksi 1.500 Din (celoletno 3000 Din) celoletni pavšal za odpravljen trošarino Din 18.000, k pol-

letni taksi 1000 Din (celoletno 2000 Din) celoletni pavšal 12.000 Din in vsi ostali pa 9000 Din ali 6000 Din.

Taka razvrstitev trgovskih točilcev ni pravična. To izhaja že iz dejstva, da bi po tej razvrstitvi plačal trgovec na vasi najmanj 6000 Din pavšala za odpravljen trošarino, dasi bi je najboljša obratovalnica druge vrste plačala samo Din 3000. Razvrstitev v tej obliki pa tudi ni v skladu z objavljenimi navodili ministrstva za finance, po katerih bi se morali trgovski točilci razvrstiti v skupine po krajih, v katerih se nahajajo. V smislu teh navodil bi moral trgovec na vasi z izpod 2500 prebivalci, če plačuje celoletno Din 3000 točilne takse, plačati samo Din 3000 celoletnega pavšala za odpravljen trošarino, ne pa 6000 Din.

Pobiranje pavšala za odpravljen trošarino od trgovcev torej ni docela zadovoljivo. Zadovoljivo ni iz razloga, ker se pavšal pobira po točilni taksi, ki je za trgovce višja nego za obratovalnice, zadovoljivo pa ni tudi iz razloga, ker se hoče trgovce navzlic temu, da so prizadeti že z visoko točilno takso, v praksi prizadeti še s tem, da naj plačujejo isti pavšal kakor mesta s preko 20.000 prebivalci.

Ta praksa naravnost sili trgovske točilce, da opustijo točenje, ki je v večini krajev važen del trgovine, sicer ne bi stven, vendar pa potreben.

Poleg tega pa je prizadeta z novimi predpisi tudi trgovina, ki prodaja vino in žganje v originalno zaprtih steklenicah. Plačevala naj bi se v Ljubljani in v Mariboru za to prodajo letna taksa Din 4000, v krajih s preko 2000 prebivalcev Din 3.600 in v ostalih krajih Din 1.200. Prodajanje pijač v originalno zaprtih steklenicah je oproščeno plačila točilne takse, zato je trgovstvo tembolj iznenadilo, da se mu je za prodajo pijač v zaprtih steklenicah naložil pavšal za odpravljen trošarino. Trgovstvo sicer uvideva, da je položaj sprično dejstva, da prodajajo originalno zaprte steklenice tudi kavarnarji in gostilničarji, kolikor toliko kompliciran, ker je treba preprečiti dvojno obremenitev, vendar pa ne more biti dvoma, da je ta taksa za vse trgovine, ki se ne pečajo izključno s prodajo vina in žganja v zaprtih steklenicah, vsekakor jako visoka. Trgovine ne prodajo tem potom toliko vina in žganja, da bi nadomestilo za trošarino ustrežalo količini na ta način prodanih steklenic, ker je notorično, da se originalno zaprtih steklenic prodaja jako malo.

Konkretno predlagam:

Zbornica za trgovino, obrt in industrijo se obrni na Ministrstvo za finance s prošnjo:

1. da se trgovske točilce uvrsti za pobiranje nadomestila za trošarino po krajih, v katerih se obratovališča nahajajo;
2. da se ob prvem noveliranju zakona o taksah razveljavi prvi odstavek pripombe 4. k tar. post. 62 zakona o taksah;
3. da se taksa po pripombi 2. točke 4. člena 72 zakona o državni trošarini za prodajo pijač v zaprtih steklenicah in za konzum izven obratovalnic zniža v primeri s količinami za tak način potočenih pijač najmanj na $\frac{1}{10}$ sedanje izmere.

Vpisale so se izpremembe in dodatki pri nastopnih firmah:

Sedež: Mokronog.
Besedilo: Mokronoška tovarna usnja, preje F. Penca, družba z o. z.
Besedilo firme se glasi: Mokronoška tovarna usnja, družba z o. z.
Obratni predmet: neizpremenjen.
Izpremenili sta se točki »Prvič« in »Peti« družabne pogodbe.
Za namestovanje upravičeni:

Družba ima enega ali več poslovodij. Dokler ima družba samo enega poslovodjo, zastopa ta družbo samostojno ter podpisuje tvrdko družbe, ki je lahko od kogarkoli napisana, s strojem ali s štampiljko vtisnjena ali natisnjena, na ta način, da pristavi pod besedilo tvrdke svoj lastnoročni znak. — Če je več poslovodij imenovanih, zastopata družba in podpisujeta tvrdko kolektivno po dva poslovodija na ta način, da pod gori navedeno besedilo tvrdke pristavita skupno vsak svoj

lastnoročni znak. Postavljen prokurist za celokupno podjetje podpisuje tvrdko, če je postavljen samo eden poslovodja, samostojno, če pa je postavljenih več poslovodij, pa vedno kolektivno z enim poslovodjo na isti način, kakor je gori izražen, samo da pristavlja prokuro označujoči pristavek.

Izbrise se poslovodja Franc Penca.
Okrožno sodišče v Novem mestu, odd. II, dne 21. maja 1932.
Firm. 73/32. — Reg. C I 106/4.

Sedež: Novo mesto št. 77.
Besedilo: A. Kržišnik & Co.
Izstopila je družbenica Hrovat Hermina. Odslej besedilo firme: Anton Kržišnik.
Okrožno sodišče v Novem mestu, odd. II, dne 4. junija 1932.
Firm. 87/31 — Reg. A II 49/2.

Priporoča se
GREGORC & Ko.
LJUBLJANA
Veletrgovina specijalnega in kolonialnega blaga, raznega žganja in spirita
TELEFON: 32-46 Brojavi: GREGORC
Zahtevajte specialne ponudbe!

Žalostna kronika

Društvo industrijev in veletrgovcev v Ljubljani je izdalo naslednjo okrožnico o otvorenih in odpravljenih konkurzih in prisilnih poravnah izven konkurza za čas od 21. maja do 31. maja 1932.

A. OTVORJENI KONKURZI.*

Dravska banovina: Perkič Franc & Polak, Maribor; Posojilno društvo Sv. Duh r. z. z. o. z., Vurmal, p. Selnica ob Dravi; Premelč Ivan, Zagorje ob Savi; Rant Anton, Zgornja Zadobrava, p. Devica Marija v Polju; Repatec France, Marenberg; Repatec Marija, Marenberg; Škerlj Josip, Ljubljana, Šolski drevored; Zorc Ivan (zapuščina), Ljubljana, Dunajska cesta.

Savska banovina: Bodalija Franjo, Virovitica; »Bonbonier«, Jelena Bleicher, Zagreb; Ilić Ante, Gospić; Kintert P., Zagreb; Narodna industrijska preduzeća, Zagreb; »Peklenica« k. d., Mursko Središče in lastnik Vargazon Karl, Čakovec; »Piretrina« d. d., Zagreb; Prevendar Aurel (zaostavština), Zagreb; Stern i Neumann, Zagreb; Strenger Držislav, Virovitica.

Primorska banovina: Smetana Josip, Senj; Šeškić i Hasanković, Travnik; Žurić Šime, pok. Marka, Betina.

Drinska banovina: Čerimović Ferid, Sarajavo; Feleki E., Sarajevo; Lukiš Teodor-Tešo, Mačvanska Mitrovica.

Zetska banovina: Deljković Brahić Hussein, Plevlje.

Dunavska banovina: Iršaj Josip Petrovaradin; Milin & Lampel, Čurug; Tiefenbach Petar i Karolina, B. Palanka.

Moravska banovina: Kocić M. Taso, Prokuplje; Kostić Stevanka ud. Stojančević, Pirot; Luković L. Vojin, Kuršumlja, Pavlović Vojislav, Niš, Taušanović Vasa, Niš.

Vardarska banovina: Mišević Hadži Mihajlo, Štip.

B. RAZGLAŠENE PRISILNE PORAVNAVE IZVEN KONKURZA.

Dravska banovina: Bizjak Anton (Julija), Smartno ob Paki, Grile Alojzij, Novomesto; Kunstek Pavel, Maribor; Lepadat Zdenka roj. Pavlović, lastnica hotela »Erika«, Kranjska Gora; Turad H. I. Maribor.

Savska banovina: Andres Ivan, Crikvenica; Arhanić Ljudevit, Ogulin; Berković, Zagreb, Nikolićeva 17; Letoni Vilim, Križevci; Herlinger, Zagreb; Hrvatska seljačka gosp. zadruha, Preleg; Meder Izidor, Sušine, Novak Josip, Zagreb; Spitzer Arnold, Kustošija, Šalković Ivan, Grančar srez Zlatar; Vuković Gjuro, Bokšić; Zuzel Franjo, Čakovac.

Vrbaska banovina: Kuruzović N. Svetozar, Banja Luka; Malinac Antun, Bosanska Kostajnica.

Primorska banovina: Čalić Mato, Prozor; Jelić Jakov, Murter; Meisner Artur i Klemens, Travnik; Torre E. Petro ph. mr., Šibenik.

Drinska banovina: Baris Rebeka sopr. Altera, Zavidovići; Eleazar Samuel, Sarajevo; Jakovljević Mladen, Vukovar; Mišković Milan, Sremska Mitrovica; Papo D. Albert, Sarajevo; Šiljkut Drago, Pazarić.

Zetska banovina: Lisičić Jovo, Podgorica; Širbubal Ahmet, Foča.

Dunavska banovina: Gross Jovan, Bela Crkva; »Jevrejska knjižara« Ehrman Samuel, Subotica; Lövinger Vilim, Novi Sad; Ples Natan, Padina; Rona Mikša, Subotica; Tatarski Žarko, Novi Sad.

Beograd, Zemun, Pančevo: Petrović Mihajlo, Beograd; Popović Mile, Zemun; Špihal Josif i Jarolimek O., Beograd.

C. ODPRAVLJENI KONKURZI.**

Savska banovina: Nikolić i Jandrić, Osijek; Seitz Dragutin i Boško, Dugoselo.

Zetska banovina: Lekić Gj. Mitro, Cetinje; Tubić Gojko, Sjenica.

Dunavska banovina: Bata Karl i drugovi, Stara Kanjiža; Čižovski Samuel, Bačka Topola; Dimitrijević Aleksander, Kragujevac; Lazarević Božidar, Smederevo; Leković Vidoj, Arandjelovac, Marinković Milovan, Arandjelovac; Nešić B. Dušan, Kragujevac, Stanojević Dimitrije, Požarevac.

Moravska banovina: Jovičić Milan, Paraćin; Milojević Vićentije, Kruševac, Virović Pavel, Bigrenica.

D. ODPRAVLJENE PRISILNE PORAVNAVE.

Dravska banovina: Breznik Gabriel, Ljubljana, Florjanska ul.; Damisch Ervin, Ptuj; Gomboc Stefan, Maribor; Grobelski Franc, Maribor; Nedog Franc, Ptuj; Trautman Hinko, Murska Sobotica; Treo A. & Macun, Ptuj; Zabeo Alfonz dr., Fala pri Mariboru.

Savska banovina: Beck Lavoslav, Nova Bukovica; Bekavec Ante, Humnjane; Brennera F. sin, Pitomača; Fuchs Marija, Flora, Zagreb; »Gradivo«, Hinko Mann, Zagreb; Herljević Ivan i sin, Nova Gradiška; Janušić Tomo, Sisak; Kohn B., Zagreb; Kosanović Ilija, Bunić srez Korenica; Oberer Valent, Slatina; Posarić Tomo, Zlatar; Spitzmüller Antun, Jasenovac; Stern Arnold, Puconci; Schrenger i drug, Zagreb; Vidic Valent, Zagreb.

Vrbaska banovina: Subotić S. A., Bos. Gradiška.

Primorska banovina: Drezga Marija, Šibenik; Jurčić Rafael, Senj; Weissberger E., Šibenik.

Drinska banovina: Freiman Josip, Vinokovci, Rothmüller Herman, Sr. Mitrovica.

Zetska banovina: Padovan Niko, Dubrovnik.

Dunavska banovina: Brankov Laza, Vršac; Grigorijević Simo i Danica, Despot Sv. Ivan; Pavelić Grga, Senj; Schönberger i drug, Novi Sad; Schwarz Samuel, Beždan; Turčanji Rozalija roj. Futo, Bačka Topola; Vugrin Stevan i Fanika, Novi Sad.

Moravska banovina: Antić K. Sava, Negotin.

Vardarska banovina: Kusinković Adži Mita, Dževdželija.

Beograd, Pančevo, Zemun: Ilić S. Blagoje, Beograd.

* Ostali podatki, n. pr. kdaj je ugotovitveni narok, katero sodišče je razglasilo konkurz (poravnava), kdo je konkurzni (prisilni) upravitelj, se izvedo v društvenem tajnistvu.

** Vzrok, zakaj je bilo postopanje odpravljeno, se izve v društvenem tajnistvu.

Izpr. trž. nadzornik Hugon Turk.

III. Mešanice jedilnih tolšč.

V splošno trgovino prihajajo iz te skupine jedilnih masti: margarina, margarinno maslo in umetne jedilne tolšče, katere si hočemo na kratko ogledati.

1. Margarina.

To vrsto tolšč izdelujejo umetno ali iz oleomargarina (gl. tozadveni članek) ali iz temu sličnih živalskih in rastlinskih tolšč ali iz njihove mešanice ter s primesjo kravjega mleka. — Izdelek je po svojih svojstvih precej podoben naravnemu surovemu (presnemu) maslu ali putru. **Primesek mleka pa za izdelavo margarine ni bistven.**

Pred kakimi 45 leti so izdelavali margarino iz živalskih tolšč, pred vsem iz oleomargarina in »premier jus«-a, pozneje so zelo souporabljali cenejša rastlinska olja, katerim so dodajali radi večje gostote izdelka iztisnjeni (izžeti) in jedilni loj.

Danes se pa uporablja od živalskih tolšč: oleomargarin, »premier jus«, jedilni in izžeti loj in svinjska mast. Od rastlinskih tolšč pa: mast kokosovih orehov, tolšča palmovih jederc, olje iz semen bombaževca, sezamovih zrn, zemeljskih oreškov (arašida), pa tudi koruzno olje in olja solčnih rož, maka, repice itd.

Izdelava margarine je precej zamotana: poleg mleka — ki je navadno posneto in pasteurizovano — se dodajajo še umetna barvila, aromatične kulture bakterij, jajčni rumenjaki, sladkor, cholestearin, lecithin, kazein, potem pa še tolšča kokosovih orehov in te podobne masti. Tudi se sedaj napravlja margarina brez mleka iz samih rastlinskih tolšč; v trgovini imenujejo margarino te izdelave »rastlinsko margarino«.

Ker sta prvotni material in vsa nadaljna izdelava zelo različna, je razumljivo, da so margarine v trgovini silno različne po svojih lastnostih: imajo 80—92% tolšče, 0,05—0,8—1,00% beljakovine, 5—18% vode in nekaj pepelnih delov; dodatek sezamovega olja je navadno predpisan po zakonu radi tržne kontrole.

Velike paznje je treba pri izdelavi margarine iz živalskih tolšč: le-te morajo biti izključno od neoporečno zdravih živali, ker drugače nastane prav lahko nevarnost za zdravje ali celo življenje potrošnikovo in težke kazenske posledice za prodajalca. Zato morajo izvršiti živino in mesogled pri zakolu živali, katerih tolšča se uporablja za izdelovanje jedilnih tolšč, v vsakem slučaju edino le diplom. veterinarji.

Da se preprečijo zamenjave, goljufije in zlorabe v trgovskem prometu z margarino, predpisujejo državne oblasti vsesplošno vidne označbe posode, zavojev i. dr., v katerih se razpošilja margarintolšča, tako n. pr. rdeče proge z barvo, rdeče papirne proge z vtisnjanim imenom tvrdke (tovarne), točno označenje (deklaracija) blaga itd.

Nedopustna in kazniva ravnanja s to

mešanico jedilnih tolšč so: uporaba strupenih tolšč pri izdelavi (n. pr. cardamon olja); ne od dipl. živilozdravnikov ogle-dani surovi material; dodatki mineralnih olj in tolšč; primeski voska, skroba, moke, lojevca in podobnega; vmesitev vode ali soli; dodatki kemijskih snovi radi konzerviranja (vključno salpetra); uporaba prepovedanih barv; odprodaja onesnažene-ga, lisastega, žaltovega in obče neužitnega blaga.

V trgovski promet pride margarina v sodih, kockah (zavitih in nezavitih) v teži po ¼, ½ in 1 kg, pa tudi več in je pri zavitem blagu treba paziti na material ovojnega papirja, ki lahko vpliva na mar-garino, ki se potem lahko in hitro skvari. Prodajajo jo tudi v bednjih, škafih in ba-njah, katere psode so navadno iz mehkega lesa napravljeni.

2. Margarinino maslo.

Kot nadomestek kravjega kuhanega ma-sla izdelujejo iz mešanice margarine tako-zvano »margarinino maslo« in sicer s tem, da domačarji še ovčji ali gorgonzolski ali podoben sir in druge aromatične dodatke ter puste vse skupaj stati, da se polagoma strdi. — V nekaterih bolj redkih krajih primešavajo tudi mleko, kar seveda izboljša kakovost blaga in mu podeli naravni mlečni okus.

Vse kar smo navedli glede margarine (pod 1.) velja tudi za margarinino maslo in to tembolj, ker ste si obe vrsti blaga zelo podobni in se jih nemore vedno stro-go ločiti.

Dunajsko finančno pismo

M. piše v »Tagespost«:

Zopet enkrat nas v Avstriji uči skušnja, da so vsi oni, ki se strogo držijo predpisov, oškodovani. Odrredbe Narodne banke in do-ložbe deviznih predpisov zahtevajo od vsa-kega, ki ima tuja plačilna sredstva, da jih odda. Za to dobi uradno določeni tečaj. Ta je sicer mnogo prenizek, a Narodna banka zastopa stališče, da se ne sme dovoliti pro-stost v ocenjevanju tujih plačilnih sredstev. Dosledno bi bilo, če bi se bili prepovedali tudi zasebni kliringi. Tako pa dobiš v za-sebnem kliringu pravilne tečaje, ki so bi-stveno višji kot oficijelne notacije. Avtoma-tično se manjša število oseb in tvrdi, ki od-dajajo devize Narodni banki. S tem pa še nikakor ni rečeno, da je bila napaka, če se je zasebni kliring dovolil; hočemo samo po-vedati, da so bile s tem oficijelne notacije deviz popolnoma prelomljene. Slednjič bo treba napraviti korak naprej in plačati tu-di v uradnem prometu primerno ceno, to se pravi za ona tuja plačilna sredstva, ki se oddajo Narodni banki in drugim ban-kam.

Na borzi se je nekoliko zasukalo, efekt-ni tečaji so se nekaj zvišali. To vidimo tudi sicer na mednarodnih efektnih trgih, ka-kor poročamo na drugem mestu.

Državnih finančnih rešilnih možnosti še zmeraj niso dobili. Jasno se vidi stremlje-nje, da se javnost polagoma navadi na po-slabšanje položaja. Pri Zveznih železnica

3. Umetne jedilne tolšče.

Izdelovanje teh jedilnih tolšč je precej enostavno, navadno se zmešajo olja in tolšče svile ali umetno ubeljene barve, ki se zgostijo do čvrstote svinjske masti. Skušajo pa tudi umetno napraviti okus po naravnem blagu in to na najrazličnejše na-čine kot n. pr. s praženim kruhom, s če-bulo in raznimi začimbami.

Najpogostejše se uporablja za napravo umetne jedilne tolšče sezamovo in drugo rastlinsko olje, dalje tudi iztisnjeni loj, tol-šča kokosovih orehov, bombaževca i. dr.; vsebina vode ne sme presegati 0-5%.

V trgovini na veliko se prodajajo te vrste tolšč v lesenih sodih iz trdega lesa v teži 100 kilogramov.

4. Izpremenjene tolšče.

Iz najrazličnejših živalskih in rastlin-skih tolšč oziroma olj napravljajo še tako-zvane »izpremenjene tolšče«, katere pa za človeško hrano niso vselej porabne, zato moramo biti pri njih zelo, zelo oprezní, ker se kaj lahko zgodi, da pride kupec in trgovec v neprimerno, slednji tudi v nasprot-je z veljavnimi zakoni.

Na trgih se prodajajo pod najrazličnej-šimi, dostikrat izmišljenimi imeni kot »ara-šidov oleo«, »sezamova margarina«, »Cri-sea« itd.

Reelna trgovina odklanja vse te razne produkte po vsej pravici; vsekakor je ved-no potrebna kemijska preizkušnja po po-klicnih strokovnjakih, živilskih kemikih.

se je najprvo govorilo o deficitu 30 do 40 milijonov šilingov, nato o 60 do 80, in sedaj se že namigava, da jih bo najbrž 100. Pri tem tarifno zvišanje ne more nič pomagati; kajti eksport pada, import se mora omejiti, in potovalni promet se krči. Pri davkih so razmere podobne. Nosilna zmoglost prebi-valstva je prekoračena. Če se govori se-daj o zvišanju samskega davka, o zvišanju blagovnega poslovnega davka, o vpeljavi zaposlitvenega davka po nemškem zgledu, so vsi ti predlogi sicer dobri za obogatitje diskusije, a ne morejo kriti primanjklja-jev, ki bi se po tem zvišanju in vpeljavanju avtomatično pojavili na drugih poljih.

Kriza se zastruje celo v onih panogah, ki jim je dolgo časa prizanašala. Omenimo gostilniško in kavarniško obrt. Gostilna za gostilno, kavarna za kavarno zaide v tež-koče, in načrti spojitve obeh obrtov v ka-varniške restavracije, kot je to sedaj na Du-naju običajno, števila gostov nič ne pomno-žijo. Kvečjemu da ti načrti povzročijo nove investicije, ki pomagajo rokodelcem in se borijo proti brezposelnosti, ki pa odvzema-jo glavnico. Zadnji ultimo pri Narodni ban-ki je pokazal zelo veliko potrebo po denar-ju, celo tedaj, ko je vodstvo Narodne ban-ke cenzuro poostrišlo in marsikakšno proš-njo ali zahtevo odklonilo. Ta pičnost v šil-ingih je preprečila doslej vsako dviganje cen in pretvorbo v nakupni moči. Tako se naprej likvidira, nanovo izenačuje in pri-hranjena glavnica uporablja.

Gospodarski položaj v Ameriki

O gospodarskem položaju v U. S. A. ima-mo dve dobri poročili. Prvo pošilja iz New-yorka v maju dr. Kaufmann, drugo od konca maja pa Simon Lehr.

I.

Mesec april je prinesel Ameriki nova razočaranja; upanja na poživljenje ko-njunktore se niso izpolnila. Ena zadnjih nad, dvig avtomobilne produkcije, tudi ne obeta prida, čeprav so se cene na novo iz-redno znižale. — Po poročilu banke Na-tional City so znašali čisti dobički 170 in-dustrijskih družb v prvem letošnjem četrt-letju 21 milijonov dolarjev proti 107 mili-jonem v prvem lanskem četrtletju, po od-pisu vseh bremen vključno izplačila di-vidend. Ker je znašal v zadnjem lanskem četrtletju čisti dobiček onih družb le 9 mil. dol., bi se dalo letošnje zvišanje sma-trati kot barometer za zboljšanje gospodar-skih razmer; a to ne gre, ker so bili lan-ski dobički močno skrčeni po velikih od-pisih. Deficiti v znesku 49 mil. dol. so bili priglašeni od 43% družb proti 28% s 27 milijoni v letu prej. Dostavljanje vagonov za blagovni transport pada od tedna do tedna. Nove zvišane tarife bodo dale ko-maj polovico pričakovanih 125 milijonov dolarjev. Letošnji januar je bil najslabši mesec železniškega prometa po letu 1920.

Nič manj kot 169 železniških družb dela z zgubo.

Tendenco po olajšanju kreditnega polo-žaja zadeva tudi v Ameriki na ostro kri-tiko. Pravijo, da kreditno olajšanje samo na sebi ne more vrniti zaupanja, ki je v prvi vrsti potrebno.

II.

Drugo poročilo pravi:

Nič ni bolj značilno za gospodarske raz-mere v Zedinjenih državah kot ogromno razvrednotenje, ki se je izvršilo v pose-stvih in na delniškem trgu. Tisoči posest-niških lastnikov ne morejo plačati obresti za hipoteke in so veseli, če morejo svojo težko priborjeno posest za hipoteko pro-dati. Realitetni trg je popolnoma zapuščen, povsod se prodajajo objekti po prav nizkih cenah, a kupcev ni. Zavirano doseljevanje in pomnoženo odseljevanje ovira povpraševanje po stanovanjih; v vseh mestih in občinah dobiš prazna stanovanja in prazne trgovske lokale — vsled ustavitve obra-tov —, dobiš zapuščene tovarne, in ni vi-

deti nobenega pomnoženega industrijske-ga delovanja. O stavbnem delovanju se komaj splača govoriti, in s tem vred trpi-jo tudi vse industrije, ki so s stavbarstvom v zvezi, zlasti železna industrija.

Tudi borza ne kaže nobenega posebnega okrepljenja. Številne vodilne delnice so daleč pod njih knjižno vrednostjo in v ve-čini slučajev celo nižje kot na posamezne delnice odpadajoči obratni kapital. Zlasti močno so prizadeti fondi tujih držav. Vse-ga skupaj je investiranih v U. S. A. za 18 milijard dol. inozemskih pesojil, kojih vrednost se je skrčila na ca. 8 milijard.

Zelo neugodno vpliva tudi veliki deficit v državnem gospodarstvu, za kar doslej še nimajo popolnega kritja. — »Trgovski list« je že večkrat na kratko omenil, kako ho-čejo ta deficit kriti. — Deficit ni nastal samo vsled močno padlih dohodkov, tem-več tudi vsled velikega naraščanja uprav-nih stroškov. Upravne blagajne so postale velik problem, in zahteva po primerni re-dukciji je vedno glasnejša. Amerika, ki je bila dolgo časa ponosna na to, da ima re-lativno najmanj uradnikov, je prevzela napako marsikakšne evropske države in je iz političnih i. dr. vzrokov število uradni-kov stalno pomnoževala; to se v času pro-speritete ni dosti poznalo, a se v trdih ča-sih depresije ne da spraviti v sklad z eko-nomsko močjo javnih upravnih korporacij. Skupni izdatki uprav zveze, držav in ob-čin so narasli od leta 1913 do 1929 za 347 odstotkov! V isti dobi je naraslo narodno premoženje za 148 odstotkov, prebivalstvo pa samo za 25-9. Narodni dohodki U. S. A. za leto 1931 so cenjeni na 52 milijard, iz-datki za upravo na 14 milijard; to se pravi: več kot četrtino dohodkov mora dati pre-bivalstvo za stroške javne uprave. Na glavo je prišlo leta 1913 30.24 dol. upravnih stroškov, sedaj jih pride 119'07 dol.

Dobava prodaja

Dobave. Direkcija državne železarne Vreš-Majdan sprejema do 15. junija t. l. ponudbe glede dobave 100 komadov železnih ventilov; do 22. junija t. l. pa glede dobave ventilov, 20.000 kg apna, 6000 kg katrana, 40.000 kg železa in 30.000 kom. opeke. — Direkcija državne-ga rudnika Velenje sprejema do 18. ju-nija t. l. ponudbe glede dobave azbestnih tesnil; do 23. junija t. l. pa glede dobave 20.000 kg pšenične moke in 400 kg ci-korije. — Direkcija državnega rudnika Senjski Rudnik sprejema do 19. junija t. l. ponudbe glede dobave 20 plošč črne pločevine in 26 kg borovih semen; do 26. junija t. l. pa glede dobave 10.000 kg karbida. — Direkcija državnega rudnika Zenica sprejema do 7. julija t. l. ponudbe glede dobave 600 m³ jamskega lesa. (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.)

Dobave. Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 23. junija t. l. ponudbe glede dobave 500 kg bučnega olja, 1000 kg koruznega zdroba, 300 kg surove kave, 1000 kg riža, 1000 kg svinjske ma-sti in 300 kg ječmenove kave. — Miner-ska komanda v Kumboru sprejema do 5. julija t. l. ponudbe glede dobave raz-nega materiala (laneno olje, sikativ, ter-pentin, razna strojna olja, barve, lak, karbolinij, bombaž, milo, špirit, petro-lej, bencin itd. (Predmetni oglasi z na-tančnejšimi podatki so v pisarni Zbor-nice TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.)

Ljubljanska borza

Tečaj 10. junija 1932.	Povpraševanje Din	Ponudbe Din
DEVIZE:		
Amsterdam 100 h. gold.	2274'27	2285'63
Berlin 100 M	1329'84	1340'64
Bruselj 100 belg	782'95	786'89
Budimpešta 100 pengö	—	—
Curib 100 fr.	1097'35	1102'85
London 1 funt	205'79	207'39
Newyork 100 dol., kabel	—	—
Newyork 100 dolarjev	5588'13	5616'39
Pariz 100 fr.	221'24	222'36
Praga 100 kron	166'34	167'20
Stockholm 100 šved. kr	1046'59	1076'59
Trst 100 lir	287'57	289'97

Razno

Druga svetovna konferenca za social-no delo. Vršila se bo ta konferenca od 11. do 14. julija v Frankfurtu a. M. Udeležilo se je bo okoli 1000 delegatov, od katerih bo 200 delegatov iz Nemčije, 800 pa iz 31 ostalih evropskih in pre-komorskih dežel. Iz USA je prišlo 360 prigrasov, iz Anglije doslej 150, iz Češko-slovaške 25, iz Švice 15 itd. Poleg večine evropskih dežel in USA bodo prišli tudi zastopniki iz Turčije, Ceylona, Indije, Japonske, Kanade, Chile, Uruguaya, Pe-ru, Avstralije, Južne Afrike itd. V zvezi s konferenco se bodo vršila študijska potovanja raznih skupin po Nemčiji in drugih državah v svrhu ogleda vzornih socialnih naprav.

Ustanovitev Zavoda za konjunktorno raziskovanje v Českoslovaški je bila predmet velike debate v Pragi, iz ka-tere se je razvidelo, da za tak zavod v Českoslovaški ni zadostne podlage in da bi ustanovitev v sedanjih razmerah ne bila na mestu.

Veletržne cene. Narodna banka je ugo-tovila za maj sledeče indekse veletržnih cen (v oklepaju so indeksi za april 1932 in za maj 1931): rastlinski produkti 73'5 (74'3, 80'5), živalski produkti 53'5 (53'6, 73'2), mineralni produkti 75'8 (76'4, 77'6), indu-strijski produkti 65'0 (66'2, 73'0), skupni indeks 65'4 (66'1 in 75'4), indeks izvoznih predmetov 61'9 (63'1, 74'5), indeks uvoz-nih predmetov 67'7 (68'2 in 70'4). Od lani na letos opazimo zlasti velik padec pri ži-valskih produktih, za celih dvajset točk.

Organizacija upnikov. V Novem Sadu je imela Zveza upnikov svoj občni zbor, ki se ga je udeležilo mnogo članov iz Novega Sada in Belgrada. Zveza se bo zavzela za spojitve vseh obstoječih upniških zvez v Jugoslaviji ali pa za ustanovitev Centralne zveze upnikov. Govorilo se je tudi o usta-novitvi podružnice v Beogradu.

Gospodarsko zborovanje v Skoplju. Zbo-rovanje vseh trgovskih zvez in bančnih zastopstev Vardarske banovine je sprejelo dolgo resolucijo. Izreklo se je za carinsko zvezo z Grčijo ali pa vsaj za olajšanje pše-ničnega izvoza iz Jugoslavije v Grčijo, dalje za revizijo in znižanje direktne tarife v Grčijo, za dodelitev predumov od strani monopolne uprave za posajeni tobak in za raztegnitev tobačnih nasadov namesto opi-jevih kultur, za prodajo obstoječih zalog opija oziroma maka, za zopetno vpeljavo zaščitne carine na oljna semena, za boljšo kreditno politiko Hipotekarne banke, za milo postopanje davčnih oblasti pri pobi-ranju davkov, itd.

Barve za dušik. Na občnem zboru I. G. Farben je bilo izjavljeno, da se je samo trgovina z barvami obdržala na gotovi vi-šini, da je pa v trgovini vonjav, fotograf-skih predmetov, umetne svile in dušika kupčija nazadovale; nazadovanje je na pr. v domači nemški prodaji dušika 12 od-stotno. Inozemska trgovina je pa normalno potekala. Produkcija dušika za tehniške namene je padla v prvem letošnjem četrt-letju proti povprečnosti leta 1931 na novo za ca 20 odstotkov, in sicer tako glede Nemčije kot glede inozemstva. Dividenda družbe je določena s 7 odstotki proti 12 odstotkom v preteklem letu.

Petrolejska konferenca v New Yorku. Dočim so vesti o sporazumu z Rusi de-mentirane, se je predsednik evropsko-ameriške petrolejske skupine Arnot izra-zil o poteku pogajanj optimistično. Poleg načrta o nakupu 5.300.000 ton ruske nafte za dobo 10 let po letnih 65 milijonov dol. hočejo odkupiti Rusom še nadaljnje petro-lejske množine, če bo povpraševanje zado-voljivo. Dalje so menda Rusom obljubili, da njih razdelitvene organizacije v Angliji, Nemčiji in Turčiji ne bodo razpuščene.

Optimistično je poročilo Novosadske Zveze za zaščito kreditorjev; število in-solventov v prvih petih letošnjih mesecih je bilo manjše kot lani, trgovina se sta-bilizira, bodočnost se kaže v lepši luči.

Cena tiskovnega papirja v Českoslo-vaški je bila na novo znižana, in sicer za 5 do 8 odstotkov; s tem se izvršuje prilagoditev na inozemsko notacijo.

Mednarodna zveza surovega jekla po-roča, da je razen v Franciji v vseh dru-gih deželah produkcija v aprilu na-rasla.

Konkurzov v USA je bilo priglasenih v aprilu 2534, v marcu 2593. Pasiva april-skih konkurzov znašajo ca 85 milijonov dolarjev.

Trgovci! Naročajte TRGOVSKI LIST!

Češkoslovaški parlament in gospodarski zakoni proti krizi

Češkoslovaška vlada je predložila parlamentu nekaj zakonov, ki naj bi ublažilo vplivali na obstoječo gospodarsko krizo; iz med teh so najvažnejši zakon o kreditni pomoči poljedelstvu, zakon o ustanovitvi centrale obrtnega zadrugarstva in o ustanovitvi centrale kmetijskega zadrugarstva.

Prvi zakon predvideva pomoč za največ osem let vsem onim poljedelcem, ki ne morejo odplačevati obresti svojih dolgov. Po-

moči bodo deležni le oni poljedelci, pri katerih je kaj izgleda, da bi jim taka pomoč tudi res koristila. V to svrhu bo ministrstvo poljedelstva prevzelo državno garancijo do 200 milijonov Kč za dobo 15 let. Istočasno bo dala država za poljedelski kredit tekom 8 let 100 milijonov Kč letno.

Ravno tako bo dala država obrtnim zadrugam 20-7 milijonov Kč kredita, razen tega pa bo trgovinsko ministrstvo vlagalo letno še po 2 milijona Kč.

Tretji zakon predvideva novo centralo vseh zadrug, katera centrala bo uživala državno pomoč.

Velik interes vlada tudi za stanovanjski zakon, ki je že v celoti izdelan in ki bo sedaj predložen parlamentu, da ga odobri in reši še nekatera sporna vprašanja. Zakon predvideva redne in izredne mere, te slednje bodo veljale le začasno. V zakonu so tudi določbe o pospeševanju gradbene delavnosti.

Kakor poroča nadalje »Jugosl. Lloyd« bodo predloženi parlamentu tudi zakon o pomoči brezposelnim in o podaljšanju zakona o uvoznem kreditu.

Končno pa je izdelana tudi novela k rudarskemu zakonu. Povod k tej noveli je dal zadnji štrajk rudarjev v severovzhod-

nih revirjih. Tu so namreč podjetniki odpuštili delavce samo za to, da bi zmanjšali kapaciteto produkcije in tako povišali cene. Če bi se v bodoče pojavili taki primeri predvideva ta novela k rudarskemu zakonu, da sme država na stroške podjetnika imenovati upravnika rudnika, ki bi imel nalogo spraviti rudnik v normalno poslovanje.

Tudi vse parlamentarne komisije intenzivno delajo na izdelavi raznih gospodarskih in socialno-političnih zakonih, iz česar vidimo, kako veliko skrb posveča češkoslovaški parlament tem danes tako perečim vprašanjem.

„Slavija“

Jugoslovanska zavarovalna banka v Ljubljani

Gospiska ulica 12, telefon štev. 2176, 2276.

Podružnice: Beograd, Zagreb, Sarajevo, Osijek, Novi Sad in Split

Na drobno in debelo! Oglejte si našo zalogo!

Kompletno kuhinjo:

kuhinjsko posodo,
porcelan,
steklenino,
železnino,
pločevino,

štedilnike, kompletne kopalnice in
stranišča, nosilke, cement.

Vse vrste orodja dobite pri

B. Žilič Ljubljana

Dunajska cesta 11, poleg Figovca

Razstava na velesejmu paviljon „H“

KASTELIC in DRUG

TRGOVINA S PAPIRJEM NA VELIKO
LJUBLJANA

Aleksandrova cesta št. 9, pritličje levo

Glavno zastopstvo za Slovenijo:

Združenih papirnic Vevče, Goričane
in Medvode d. d. v Ljubljani in
Sladkogorske tovarne papirja in
lepenke dr. z o. z., Sladki vrh.

Papirografija

družba z o. z.

Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 10

Telefon interurban štev. 2747

En gros prodaja papirja

Konkurenčne tvorniške cene!

Stalna zaloga papirja vseh vrst!

Nov poklic

za dame in go-
spode z vpeljavo
strojnega ple-
tarsstva v hiši.
Zajamčen zaslu-
žek ea. 1500 Din
mesečno,

ker prevzamemo izgotovljeno
blago, plačamo zaslužek za
pletanje in dostavimo v iz-
delavo prejo. Pišite še danes
po brezplačne prospekte na
Domača Pletarska industrija,
št. 65, Josip Kališ, Maribor,
Trubarjeva 2.

V CARINSKIH ZADEVAH

storite še najboljše, če se obrnete
na carinskega posrednika

Kraut Štefan-a

ki je odprl svojo lastno carinsko-posredniško pisarno v

Mariboru, Aleksandrova c. 63

Pojasnila dobite brezplačno!

TELEFON 2408

MERCINA IN DRUG

TRGOVINA S PAPIRJEM NA VELIKO

Glavno zastopstvo in samo-
prodaja za Slovenijo vseh
izdelkov tovarne za doku-
mentni in kartni papir ..

BRATJE PIATNIK, RADEČE

LJUBLJANA, KOLODVORSKA ULICA 3

TISKARNA MERKUR, LJUBLJANA

Tiska knjige, časopise, ta-
bele, naročilnice, plakate,
lepake, cenike, vizitke itd.
Vse tiskovine dobavlja
hitro in po zmernih cenah

Gregorčičeva 23

Račun poštne hranilnice
št. 13.108. Telefon 25-52

Lastna knjigoveznica

Motvoz Grosuplje

domač slovenski izdelek → Svoji k svojim!

Tovarna motvoza in vrvarna d. d.
Grosuplje pri Ljubljani

Ustanovljeno l. 1879.

KLJUČAVNIČARSTVO

Telefon št. 2553.

AVGUST MARTINČIČ

LJUBLJANA -- RIMSKA CESTA ŠTEV. 14 -- LJUBLJANA

prvo in edino podjetje za napravo jeklenih valjnih zastorov v Sloveniji

priporoča napravo novih valjnih zastorov in popravo istih po konkurenčnih cenah ter ima vse pripadajoče blago stalno na skladišču.

Izdeluje in se priporoča za naročilo

solčnih plah, okrižij vsake vrste, od preproste do najbogatejše izpeljave, škarjasta omrežja, železja za štedilnike, ventilacije raznih vrst, razna okovja, železna vrata in okna, okrogla železna stopnišča, predpečnike iz železa in bakra.

Stalna zaloga štedilnikov
v priznani vestni in solidni izvršitvi.Avtoveno varenje
in rezanje.

USTANOVITEV JUGOSLOVANSKIH BANK.

Jugoslovanski denarni zavodi:

Jugoslovanska udružena banka d. d., Prva hrvatska štedionica in Srpska banka d. d. v Zagrebu, Jadransko-Podunavska banka d. d. in Zemaljska banka d. d. v Beogradu ter Zemaljska banka za Bosnu i Hercegovinu v Sarajevu,

ustanovili so leta 1920 domači zavarovalni zavod

obče zavarovalna d. d. SAVA v Zagrebu

»SAVA« je prevzela v kraljevini Jugoslaviji obstoječa elementarna zavarovanja občne zavarovalnice Assicurazioni Generali v Trstu. Lastni družbeni jamstveni fond znašajo nad 30 milijonov dinarjev brez garancij bank-ustanoviteljic. Družba je izplačala od leta 1920 dalje nad 200 milijonov dinarjev za škode.

Generalno zastopstvo za Dravsko banovino
v Ljubljani, Sv. Petra cesta 2 Telefon 24-34

J. HLEBŠ, LJUBLJANA

DRUŽBA Z O. Z.

CANKARJEVO N. 21 -- MESTNI TRG 19

Sobo-črkoslikarstvo in pleskarstvo

Vsa dela izvršuje z najmodernejšimi vzorci, točno po naročilu, solidno in pod garancijo. — Telefon 30-70.

KNJIGOVEZNICA JUGOSLOVANSKE TISKARNE

REG. Z. Z O. Z.

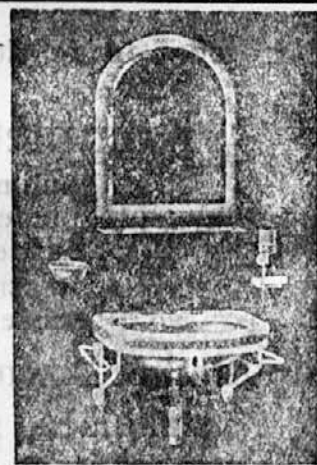
LJUBLJANA, KOPITARJEVA 6

NUDI PO IZREDNO NIZKIH CENAH:
SALDA-KONTE, ŠTRACE, JOURNALE
ŠOLSKE ZVEZKE, MAPE, ODJEMALNE
KNJIŽICE, RISALNE BLOKE ITD.

Tovarna kemičnih izdelkov v Hrastniku d. d.

proizvaja:

Solno in žvepleno kislino
Kalijev in natrijev soliter
Kristalno sodo in pralni prašek
Glauberiovo in grenko sol
Apno in apnenčev prah
Rudninski in kostni superfosfat
Železno-oksidne barve in zeleno galico
Vodotopna olja za industrijske svrhe
Razna sredstva za desinfekcijo i. t. d.
Alkaloide opiuma

Vzorci vseh izdelkov so razstavljeni
na ljubljanskem velesejmu
Paviljon G 180/6

Higienske instalacije

kleparstvo, krovstvo, strelovodi

Jakob Fligl dediči

Ljubljana

Rimska cesta št. 2
Gregorčičeva ulica št. 5
Telefon 33-53Posteljne žične vloge, zložljive železne in pločevinate železne postelje Vam nudi najceneje
Prva ljubljanska izdelovalnica žičnih vlog in železnih postelj
PAVEL STRGULEC
LIUBLJANA, Gosposvetska cesta 13.Trgovci! Naročajte blago pri
tvrdkah, katere oglašajo v
„Trgovskem listu“!

Špedicija Turk

Ljubljana, Masarykova cesta št. 9
prevzema (nasproti carinarnici) prevzema

Ocarinjenje

Prevažanje

vseh uvoznih in izvoznih pošilk, in to hitro, skrbno in po najnižji tarifi. Revidira pravični zaračunavanje carine po njej deklariranega blaga in vse informacije brezplačno.
Telefon interurban št. 2157.vsa vrsta blaga, bodisi kuriva, strojev, selitve itd. v Ljubljani in izven Ljubljane z vozovi na konjsko vprego, kakor tudi s tremi najmodernejšimi avtomobili po dve, tri in sedem ton nosilnosti.
Telefon interurban št. 2157.

KLIŠEJE

vseh vrst po
fotografijah
ali risbah
izvršuje
najsolidnejše
klišarna
ST-DEU
LJUBLJANA
DALMATINOVA 13VELETRGOVINA
kolonijalne in
špecerijske
robeJvan Jelačin
Ljubljana

Zaloga sveže prazene kave, mletih dišav in rudninske vode.

Točna in solidna postrežba!
Zahtevajte cenik!

Čitajte in razširjajte »TRGOVSKI LIST«!

Brzjavi: Krispercoloniale Ljubljana — Telefon št. 2263

Ant. Krisper Coloniale

Lastnik: Josip Verlič

Veletrgovina kolonijalne robe.
Veleprazarna kave.
Mlini za dišave.
Točna postrežba.

Ljubljana

Dunajska cesta 33

Ustanovljeno leta 1840

Zaloga špirta, raznega žganja in konjaka.
Mineralne vode.
Ceniki na razpolago.

KAMNIŠKO APNO

dobavlja in naročila sprejema Centralna in prodajna pisarna

„O GENIT“
ravnatelj MIH. ROZMAN
Ljubljana, Gosposvetska c. 10/L.V ZALOGI IMA:
steklarski klej (kit), gorsko kredo, Ogenit samotni cement, mavce in kaolin.

KUVERTA LJUBLJANA

TVORNICA KUVERT IN
KONFEKCIJA PAPIRJA